

ГАЗЕТА
1918 йил
21 июндан
чиқа бошлаган

ШЕВЕТ УЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 210 (20. 777)

1990 йил 14 сентябрь, жума

Баҳоси 3 тийин.

ҲОСИЛ—90:

ДЕФОЛИАЦИЯНИ ТЕЗ ВА СОЗ ЎТКАЗИБ, МАШИНА ТЕРИМИГА ТАЙЁРЛАНАЙЛИК!

Ўзбекистон ССР Министрлар Советига

Қўқламнинг ҳар куни бир йилга татийди. Ҳамма миллатларга мансуб деҳқонларнинг бу ҳикматли сўзига доно ҳалқимиз яна бир қондан қўшмоқда — бир йиллик меҳнатнинг якуни кузги йиғим-терим палласида маълум бўлади. Мана, ҳозир деҳқон, ҳаммаимиз ҳар гектар пахтазорга сарфлаган меҳнатимиз ҳосилини йиғиштириб оладиган пайт келди.

БУ ЙИЛ пахтакор алоҳида замиш-шағв билан меҳнат қилди. Пахта етиштириш учун ажратилган ерлар оқилона қайта қўриб чиқилганлиги, ҳосилининг анчагина қисмидан жумҳурият манфаатлари йўлида мустирил фойдаланиш имконияти берилганлиги, хариш нархларига устама жорий қилинганлиги, мана шуларнинг ҳаммаси имкониятлардан яхшироқ фойдаланиш, деҳқонларнинг, бутун халқнинг фаровонлигини оширишга қўмаклашди.

Жумҳурият Министрлар Кенгаши — терим арафасида август ойининг охирилари

терилган пахтани тайёрлов пунктлари ва пахта заводларига ташиб бериш учун прицепли 600 та машинани юбориш ҳақидаги таклифи қўллаб-қувватланди.

Пахта теримини қисқа муддатларда ўтказишга, теримнинг дастлабки кунларидан бошлаб зарур одамларни ва техника воситаларини сафарбар этишга мажлис қатнашчиларининг алоҳида эътибори қаратилди. Мана шундай қилингандагина ҳосили биринчи навбат билан тўла-тўқис териб олиш ва юксак иқтисодий самарадорликни таъминлаш мумкин. Дастлабки кунлардан бошлаб терилган пахта учун оширилган ҳақни ҳамма жойда жорий этиш ҳам зарур, пахтанинг сифатини яхшилаш, уни сотишдан кўпроқ пул олиш ҳисобига бу харажатларнинг ўрни орттири билан қопланиб кетади. Чунки биринчи ва иккинчи нав пахта ҳар тоннаси қийматидаги тафовут 100 сўмдан, учинчи нав пахтанинг қийматидаги тафовут эса 200 сўмдан ошади.

Пахта терим кампаниясида қатнашаётган аҳолида савдо хизматини ахшилаш билан Ўзбекистон ССР Савдо хизматини яхшилаш юзасидан Ўзбекистон ССР савдо министрига тақдир қилинган маълумотларни, Ўзбекистон ССР Аҳолига маънавий хизмат кўрсатиш министрига ҳам шундай тавсиялар берилди.

Қишлоқ жойлардаги маданият масканлари ишнинг тубдан яхшилаш зарурлиги таъкидланди. Жумҳурият Маданият вазирлиги, Кино, прокат, Давлат телекўрсатув ва радиотелевизион қўмитаси қишлоқ меҳнатчиларининг талаб-эҳтиёжларини тўлиқроқ қондиришлари керак. Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлигига тиббий хизматини ва аввало касалликларнинг олдини олишни яхшилаш билан боғлиқ тадбирлар мажмуини амалга ошириш топширилди. Вилоятларнинг ижroiа қўмиталарига, Ўзбекистон Давлат банкига, Ўзбекистон ССР Молия министрига терим конвейерининг барча бўғинларидаги меҳнат учун ўз вақтида ва тўла-тўқис ҳақ тўлашини қатъий назорат қилишни таъминлаш тақдир этилди. Терим илгирларини рағбатлантириш мақсадида қаридориги моллар, шу жумладан енгил автомобиллар, тикув машиналари, гиламлар, чиния идишлар, газламалар, компакт-кассетларнинг фондлари ажратилди.

Жумҳурият оммавий ахборот воситаларига терим ишлари қандай бораётганини кенг ёритиш — меҳнатдаги ташаббускорликни қўллаб-қувватлаш, ютуқларни омаллаштириш ва илгирларнинг тажрибасини кўрсатиб бериш, нуқсонларни аниқлаб, туғатинга қўмаклашиш тавсия этилди.

Терим ишларини уюштиришда амалий ёрдам бериш учун завоқлар, идоралар, илмий муассасалар, жамият ташкилотларининг бир гуруҳ раҳбарларини жойларга юборишга қарор қилинди.

Вазифа — теримда унумли фойдаланишдан ҳар кун пахтанинг миқдорига берака, сифатига сифат қўшаганини, биобарин, жумҳурият иқтисодиётини мустаҳкамлашга, халқ фаровонлигини оширишга қўшимча ҳисса эканини эсда тутиб қўлай имкониятлардан тўла-тўқис фойдаланишдан иборат.

Министрлар Кенгаши ҳайъатининг мажлисида КПСС Марказий Комитетини Сийсий бюросининг аъзоси, жумҳурият Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов нутқ сўзлади.

ЎЗАТГ мухбири.

Ғузорликлар бу йил ҳосил йиғим-теримига анча эрта киришди. Карл Маркс номли қолхозда пахтани машинада терим бошлаб юборилди. Механизаторлар, теримчилар, пешона тери эвазига етиштирилган «оқ олтин»ни нест-обуд қилмасдан саранжомлаш учун астойдил меҳнат қилишаётир.

Хўжаликда оила, бригада пудратининг жорий этилиши

муваффақиятлар гарови бўлаётир. Беш йилдан буён шу аснода иш юритаётган қолхозчилар пахтадан юқори ҳосил олишмоқда.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) бригадир Кенжа Назаров, механизатор Бобоқул Топшўлатов ва Эшонқул Нуралиев билан.

Ш. ШАРОПОВ сурати. (ЎЗАТГ).

ТАНТАНАДАН СЎНГ...

Пастдарғом ноҳия партия қўмитасининг биринчи котиби, халқ депутатлари ноҳия кенгаши раиси Муҳаммад Мамаданов ва халқ депутатлари ноҳия кенгаши ижroiа қўмитаси раиси Бахтиёр Сулаймонов пахта байрамнинг кўнгилсиз туғатини халқларига келтирмаган эдилар.

12 сентябрда ўтказилган ҳосил қаровонининг бошланғич ёмон бўлмади. Барча хўжаликлардан қўша-қўша телекчалар таширғи буюрди. Ваҳолаки, ноҳияда турт жойда қабул пункти бор. «Битта байрам деб техникани ҳам, одамларни ҳам овера қилмайлик» деб айтилган марднинг ўзи йўқ. Хуллас, район раҳбарлари Улуғбек пахта тўзалаш заводи ҳовлисида тўпланганларга ваъза ўқиди, жўнаб қолди. Ҳаммаси ана шундан кейин бошланди.

Нимадандир норози деҳқонлар завод лабораторияси олдига йиғила бошладилар. Ҳар ким ҳар ердан лўқма ташлади:

— Шу ҳам инсофданми, директор ака, офтобнинг қизига деганми? Хали тафти кетган эмас. Одамларнинг шў ҳосилини иккинчи нав деб ўтурса-я.

— Лабораториянгизга ишонмайми, ғўзанинг тепасидаги пахтани олиб келсангиз ҳам паст навага чиқаришди.

— Шунча заҳмат чекиб, энди ҳосилимизни текнига топшириб кетмаймиз.

— Йил бўйи аъзоларим 15—20 сўм маошга кун қўрди, — деди Калинин номи жамоа хўжалиги бригадаси бошлиғи Қилич Қўчқоров асаби жўнушга келиб, — Чанокларни пуфлаб териб олганимиз, Наҳотки меҳнатнинг қадри шундай бўлса? Тағин теримчиларга ҳар килоси учун 25 тийиндан тўлашимиз. Ахир улоридан тушолоят кенгаши ходими Х. Нуруллаев.

Дарҳақиқат, лаборатория биноси талабга жавоб бермайдди. Хона иқидати ҳарорат баянда. Совуқни ускуналар қўйилмаганди. Лаборатория мудири Исмаил Остонов ҳам, лаборант Зулфия Юнусова ҳам кичик тарози ва нави аниқлаш дастгоҳи ҳар хил кўрсаткишларни «инс-

си ёлғон, — дейди Жума қабул пункти мудири Нишон Раҳматов. — Фақат 28 августда келиб бизнинг қайси пахта тўзалаш заводида қарашимиз маълум бўлди. Бир амаллаб бризент топдик, ташини мосламаларини тузатдик. Аммо лабораторияни тузата олмадимиз. Чунки тилишимиз ўтмади. Завода қатнайвериб чарчадик.

Ўша кун 30 дан зиёд телекча пункт эшиги олдига наваб кўтиб турди. «Меҳнатобод» жамоа хўжалиги раиси Абдухалил Ўмбаров кўйиб пишди:

— Деҳқоннинг меҳнатига бундай муносабатда бўлишни биринчи бор қўришим. Эрталаб олтида Улуғбек заводида олиб бордик, энди бу ёққа жўнатишим. Иккита эвеномиз биринчи бўлиб пилани бажарган. Уларнинг ҳосилини топшира олмай сарсонимиз.

Кеч соат олтиларда ҳам Жума пунктда қабул бошланмаган экан. Райкомнинг биринчи котиби М. Мамаданов эса аҳолини билгач:

— Қани, яна бирор кун кутайлик, ўзларига келиб қолшиди. — деди бизга совуққонлик билан. Ноҳия агро-саноат уюшмаси раиси Исмаил Раҳимов эса бемалол райинжирокомда мажлис ўтказиб юрибди. Хуллас, кимга тўй. кимга аза, деганларидек...

Ф. ТОШЕВ, «Совет Ўзбекистони» мухбири.

Дарвоже, райком бюросида пахта йиғим-теримига тайёргарлик масаласи қўриб чиқилган. Ҳамма нарсга қабулга ҳозир деб ваъда беришган тайёрловчилар.

— Бу гапларнинг ҳамма-

дамида териб олинади. Яқин 2—3 кун ичида мавжуд 32 та терим машинаси далага олиб чиқилади.

Шу райондаги «Ўзбекистон Компартияси» 50 йиллиги совхоз-техникумининг далаларида ҳам терим қизғин. Рузим Бобоқонов бош-лиқ оилавий эвено ижарачилари эса янги ўлаштирилган 7 гектар ердан планда-

ги 11 тонна ўрнига 11,5 тонна ҳосил олиб, йиллик планни урдашди. Ҳосилининг ҳаммасини атиги бир кун ичида моҳир механизатор Мурод Оқназаров териб берди.

Умуман совхоз-техникум ерлари 266 оилавий эвенога бўлиб берилган. Ҳозир улар хўжалик хирмонига кун сайин барака қиритишмоқда.

Абу Исо Муҳаммад ибн Исо ат-Термизий таваллудининг 1200 йиллигига бағишланган халқаро илмий анжуман иштирокчиларига

Муҳтарам жаноблар, юртимиз меҳмонлари, азиз ватандошлар!

Улуғ аллома, Ҳадис илмининг муътабар намояндаларидан бири таваллодидининг 1200 йиллиги муносабати билан Ўзбекистонга таширғи буюрганнингиз, анжуманда қатнашаётганингиз учун жумҳуриятимиз аҳли номидан самимий қўтлайман.

Шўро жамияти ўз тарихига қайта назар ташлаб, барча жаҳаларда янгилаш шурурлигини аниқлаб етган вазиятларда ўтказилаётган бу тадбир ҳам янгича қўтлуг мезонларнинг амал топаётганидан далолатдир.

Шунинг мамнуният билан қайд этмоқ керакки, бугунги кунга келиб, давлат билан диний ташкилотларнинг ўзаро муносабатлари анча яхшиланди. Ўзбекистон ҳукумати мўминларнинг истақларини инобатга олиб, мусулмон дунёсининг энг муқаддас ёдгорликларидан бири — ҳалифа Усмон «Мусҳаф»ни улар ихтиёрига қайтиб берди. Қатор тарихий обидалар диний ташкилотлар ихтиёрига ўтказилди. Янги масжидлар очилмоқда. Давлат диний асарларни чоп этишда ёрдам берапти. Макка ва Мадина виёрат этишга бораётган мусулмонлар кўпайди. Дин пешволари матбуот, радио ва телевидение орқали ўз қарашларини эмин-эркин баён этмоқдалар.

Тақдирга шўён таҳсинларким, ҳозирги даврга келиб халқаро сиебатда мафқуравий иқлимлар юмшадди, сиесий жоҳиллик, яли шубҳаларастлик орта чекиниб, ўзаро дўстлик, ишонч ва биродарликка кенг йўл очилмоқда. Биз бутун мамлакатимиз қатори хорж аҳли билан, тарихимиз ўзаро узвий боғланган қўшн давлатларнинг халқлари билан, дунёдаги барча тинчликсевар эллар билан илм, маданиятнинг ҳам-

жиҳатлик соҳаларидаги муносабатларимизни янада яхшилаш тарафдоримиз.

Давр шу куннинг зарур муаммоларини ҳал этишга иштирокчи баробарида ана тарихнинг илғор ағъаналаридан сабоқ олишни ҳам тақозо этади.

Қадимий Мовароуннаҳр ва Хўросон фарзандларининг жаҳон илму эиёси тарихга зарараклар ила битилган асарлари оз эмас. Имом Бухорий, ал-Беруний, ибн Сино, ал-Хоразмий, Абу Наср Форобий, Рудакий, Улуғбек, Имомий, Навоий, Бобур, Абдулла Қодирий, Чўлпон, Фитрат ва бошқа юзлаб эотларни жаҳон яхши билди. Бу закилар силсиласида имом ат-Термизийнинг азиз номлари ҳам ёруғ юлдуздай чарақлаб турибди.

Бугунги кунда Термизийнинг маънавий мерослари нафақат аҳли дин орасида, балки дунёвий илм соҳиблари, кенг миёсдаги аҳли жамоа орасида ҳам ўз қадрини топаётир. У кишининг шўх асарларидан «Китоб ал-жомеъ ас-Саҳиҳ» ҳозирга қадар ҳадис илмининг асосий манбаларидан бири ҳисобланади. Алломанинг асарлар давомида фозилу фузалоларга дастур бўлиб келган ақлу одоб, инсофу диннат, адолату инсонпарварликни тарғиб этгувчи гоилари сердолга давримизнинг мураккаб ва эндиятти ахлоқий-маънавий масалаларини ҳал этишда замонавий аҳамият касб этади.

Қадимдан Шарқ халқларининг илмий-маданий алоқалари кучли эди. Бу ҳақорлик янада ривожланиб, халқаро дўстликни мустаҳкамлашга хизмат қилишга ишончимиз комил.

Термизий Ватанига келган барча меҳмонларни яна бир бор муваффақият билан. Мўтабар анжуман иштирокчиларининг инсоний қадриятларини улуғлаш йўлидаги фаришталарига барака тилайман.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Обуна—91

КОЗОГИСТОНДАН ХАТ

ТАКЛИФ ВА ИЛТИМОСИМИЗ

Биз Қозогистон жумҳуриясининг Сайрам районида яшамиз. Кўпчилик аҳоли ўзбек тилидаги газеталарни ўқийдилар. Қозоқ, рус ва уйғур тилларида чиқадиغان газеталар қатори «Совет Ўзбекистони» рўзномасига обуна бўлиш кўп йиллардан бери анъана бўлиб қолган. Тўғри, келгуси йилда рўзнома ва ойнамаларнинг нархи анча ошганинига газет-хонларнинг кўпчилиги қисмда жиддий қийинчилик туғдиреди. Шундай бўлса ҳам колхозимиз аъзолари келгуси йил учун еппасига «Совет Ўзбекистони» рўзномасига обуна бўлишга қарор қилганлар.

Партия ва ҳукуматимиз матбуот орқали халқ билан мулоқотда бўлади. Газета уларнинг сўзини эл-юртга етказиш билан бирга халқимиз ҳаётига доир аниқликларини, кундалик турмушда рўй бераётган воқеаларни, муаммоларни ҳам кенг ёритишни лозим. Фурсатдан фойдаланиб, биз «Совет Ўзбекистони» рўзномаси муҳарририятдан илтимос қилмоқчимиз. Халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва ўзаро алоқалар ҳақида ана шу рўзномада кўпроқ мақолалар ўқишни истаймиз. Агар Қозогистон жумҳуриясининг Сайрам, Чимкент ва шу каби ўзбеклар кўпроқ яшайдиган районлари билан Ўзбекистон жумҳуриятидаги чегарадош колхоз ва совхозлар ўртасидаги алоқаларни кучайтириш, иш тажрибалари ҳақида мақолалар бериб боришга нур устига аъло нур бўлади.

Б. ХОЛМАТОВ, Қозогистон ССР Сайрам районидаги «Коммунизм» колхозининг бош агрономи.

«ГУЛИСТОН» МУШТАРИЙЛАРИГА

«Гулистон» жаридаси 1991 йилда ўлкаимиз тарихи, адабиёти ва санъатининг илгирлари чуқурроқ ўрганилган тадиқотларга бой бўлади. Турмушимиз муаммолари «Ошкоралик ойнаси», «Бозор иқтисодиёти» каби ойналарда ўз аксини топади. Иқтисодий мавзудаги мақолалар мунтазам бериб борилади. Бу ишда жарида жамоасига жумҳуриятдаги танкил тарихини ва иқтисодий муаммоларимиз яқиндан қўмақлашадилар.

Умуман, «Гулистон»да чоп этиладиган мавзуларнинг қўлаи ниқоятда кенсиз. Журналхонлар унга обуна бўлишга буларнинг ҳаммасидан баҳраманд бўладилар.

Янги обуна йилда «Гулистон»нинг ҳам баҳоси ўзгарди: Бир йилга — 10 сўм 80 тийин.

Жаридамизга обуна бўлишни унутманг!

ЖАРИДА МУҲАРРИРИЯТИ.

ВАҚТ ҲАНИМАТ

ҲОСИЛНИ ТЕЗРОҚ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛАЙЛИК!

да ҳосил теримига тайёргарлик қандай бораётганини кўриб чиққан эди. Ўшанда қишлоқ хўжалик йилини муваффақиятли якунлашга ёрдам берадиган аниқ чора-тадбирлар кўзда тутилган эди. Энди ҳукумат шу муаммоларни яна бир бор кўздан кечириш, қабул этилган қарорнинг бажарилишини назорат қилиш, йиғим-теримни таъминлаш соҳасидаги ташкилотчилик ишига зарур тузастишлар киритиш керак, деган қарорга келди.

Қўқламда ноқулай об-ҳаво шароитларига дуч келган кўпгина хўжаликлар кечроқ унинг чиққан ғўзаларни яхшилаб парвариш қилиб, бўлиқ ҳосил етиштиришга эришдилар. Табиатнинг ўзи баиисоли пахтакор меҳнатига ҳурмат бажо келтиргандек бўлди — чаноклар эрта очила бошладил.

10 сентябрда қадар кўпги на пахтазорларда ғўза чанокларининг 50—60 фоизи очилди. Бу жарайн Фарғона водисида аниқсиз жадал давом этмоқда.

Бироқ бир қанча минтақаларда мураккаб вазият вужудга келмоқда. Андижон, Бухоро, Наманган, Фарғона вилоятларининг, Қорақалпоғистон АССРнинг кўпгина хўжаликларига ғўза баргини тўктиришни кеңитишмоқдалар. Чуст, Янгиқўрғон, Шовот, Янгибозор, Олтинқул, Балиқчи, Ленин, Тўрақўрғон, Шофиркон, Уйчи, Қосон районларининг колхозлари эса бу ишга амалда киришмагандар, ҳолбуки, ғўза баргини тўктирмай туриб машинада пахта терини бошлаб бўлмайди. Жумҳуриятда ҳаммаси бўлиб машина теримига ажратилган далаларнинг учдан бири ҳам дориланган йўқ.

Махсус машина-механизмлардан омилкорлик билан фойдаланишдан тақдирда, машина теримига ажратилган пахтазорларнинг ҳаммасида ғўза баргини ўз вақтида тўктириш мумкин бўлур эди. Чўки жумҳуриятда «ОВХ-28» маркали ердан турбид пурақиданги механизмлардан 8,9 мингтаси бор. Фарғона, Наманган ва Хоразм вилоятларининг хўжаликларига эса мавжуд пурақидларнинг туртутдан биттасигина ишга солинган.

Бироқ далага олиб чиқилган деб ҳисобот берилган пурақидлар ҳам кўпича

олмаяпти: ғўза барги тўқилмаган, қайтадан дорилан керак бўлади.

10 сентябрда қадар пахта теримида турт юз мингга яқин киши қатнашди, ҳолбуки, бу муҳим ишга уч ҳисса кўп теримчини жалб қилиш учун ҳамма имкониятлар бор. Чўнончи, Жиззах ва Сирдарё вилоятларида 6—8 минг кишигина далага чиқмоқда... Ҳар бир теримчи-ғўза ғўза ғўзада терилган пахта 40—48 килограммдан ошмайпти. Наманган ва Сурхондарё вилоятларида эса ҳар бир киши атиги 65 килограммдан пахта теряпти. Бу эса жумҳуриятдаги ўртача кўрсаткичдан 1,5—2 барабар кам.

Авалги йилларда бўлгани каби бир қанча хўжаликларда яна теримчилар учун дурст шaroит яратиб берилмаган. Сурхондарё вилоятида дала шийпонларининг бор-йўли 70 фоизи, Фарғона вилоятида 75 фоизи тузатирилган. Бу жойларда аёллар аниқсиз қийналишмоқда. Терилган пахтани эса кўпича терим жойидан 1—1,5 километр нарига кўтариб бориб топшириш керак.

Пахта теримда меҳнат ҳақини тўлаш тартибини бузиш ҳоллари аниқланди. Андижон, Бухоро ва Фарғона вилоятларининг бир қанча хўжаликларига терилган пахта учун камроқ ҳақ тўланган. Бу эса меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам бермаслиги равшан.

МИНИСТРЛАР Кенгаши совет ва қишлоқ хўжалик идоралари бир қанча раҳбарларининг диққат-эътиборини ғўза баргини тўктиришни ташкил этишдаги, пахта терим машиналари ва бошқа механизмларни тузатиш ва таъйирлаш тугаллашдаги, терилган пахта учун тўла ҳақ тўлашишни таъминлашдаги камчиликларга қаратди.

Министрлар Кенгаши хўжаликларга ва пахта тараётган қишлоқ аҳолисида ёрдам бериш учун кеңитириб бўлмайдиган бир қанча чора-тадбирларни амалга ошириш зарур деб ҳисоблади. Ўзбекистон ССР Нефть махсулотлари давлат қўмитасининг раҳбарларига хўжаликларни бензин ва бошқа нефть махсулотлари билан улуғсиз таъминлаш тўғрисида кўрсатма берилди. Жумҳурият Автомобилнинг транспорт министрлигининг

гектар ерда мўл ҳосил етиштиришдан. Ҳар гектар майдондан 20 центнердан «оқ олтин» топширилади. Умуман 12 тонна пахта йиғиб териб олинди. Шуниси диққатга сазоворки, барча ҳосилини Тўхта Волтаевнинг ўғли Муҳаммад бир кундаёқ териб берди. Оиланинг янги аяна 5 тонна ҳосил топшириш

МАРРАДАН ЎЗГАНЛАР

Муҳаммад Волтаев совхоздаги пешқадим механизаторлардан бири. У ҳозиргача ўз машинаси бункеридан 30 тоннадан зиёд пахта тўқди. Унинг мавсумдаги

режаси 200 тонна пахтани териб топшириш.

Умуман, бу йил совхоз бўйича 1250 гектар майдонда пахта экилган. Қолдирган аъзолари астойдил меҳнат қилиб, ҳар гектар

майдондан олинандиган ҳосилини 23,2 центнерга етказишмоқчи. Давлатга жами 2900 тонна хом ашё сотиладди.

Етиштирилган барча ҳосил «загнори нема»лар ёр-

Энг шимолий пахтакор ўлка — Қорақалпоғистон Мухтор жумҳурияти меҳнаткашлари ҳам теримни тобора қизитиб юбормоқдалар. Қуни,кеча Эллиққалъа районидаги «Москва» совхозининг Тўхта Волтаев етакчилиги қилаётган оилавий эвеноси йиллик режани урдадади. Миришкорлар 6

ПРЕЗИДЕНТ ХУЗУРИДА СУХБАТ

12 сентябрь кунин СССР Президенти Молдова ССРдан сайланган СССР халқ депутаты билан учрашди. Учрашув чоғида жумҳуриятдаги вазият ва уни нормаллаштириш йўллари ҳар томонлама муҳофиза қилинди.

Учрашув қатнашчиларининг фикрича, жумҳуриятда миллатлараро муносабат соҳасидаги аҳвол ҳаддан ташқари ўткирлашган кетди ва эҳтишом билан чора кўрилишини тақозо этади. Бунинг сабаблари жумҳурият раҳбариятининг миллий сиёсатда йўл қўйган хатоликлари, қабул этилган баъзи ҳужжатларнинг ва Иттифоққа муносабатдаги позициянинг дудмаллигида бориб тақалади. Шу билан бирга вужудда келган муаммоларни Конституцияга риоя этиш, жумҳуриятнинг ахлислигини сақлаб қолиш, ўзаро маъбул аҳдлашувлар иложини қидириш йўлида ҳал қилиш кераклиги қайд этилди.

Депутатлар Президентга мурожаат қилиб, жумҳуриятда иқтисодий иложини излашда ёрдам бериш учун СССР Олий Совети билан Президентлик Кенгашининг комиссиясини йўриқсини илтимос қилдилар.

Сўхбатда А. И. Лукьянов, Н. И. Рижков, Е. М. Примаков, Р. Н. Нишонов қатнашдилар.

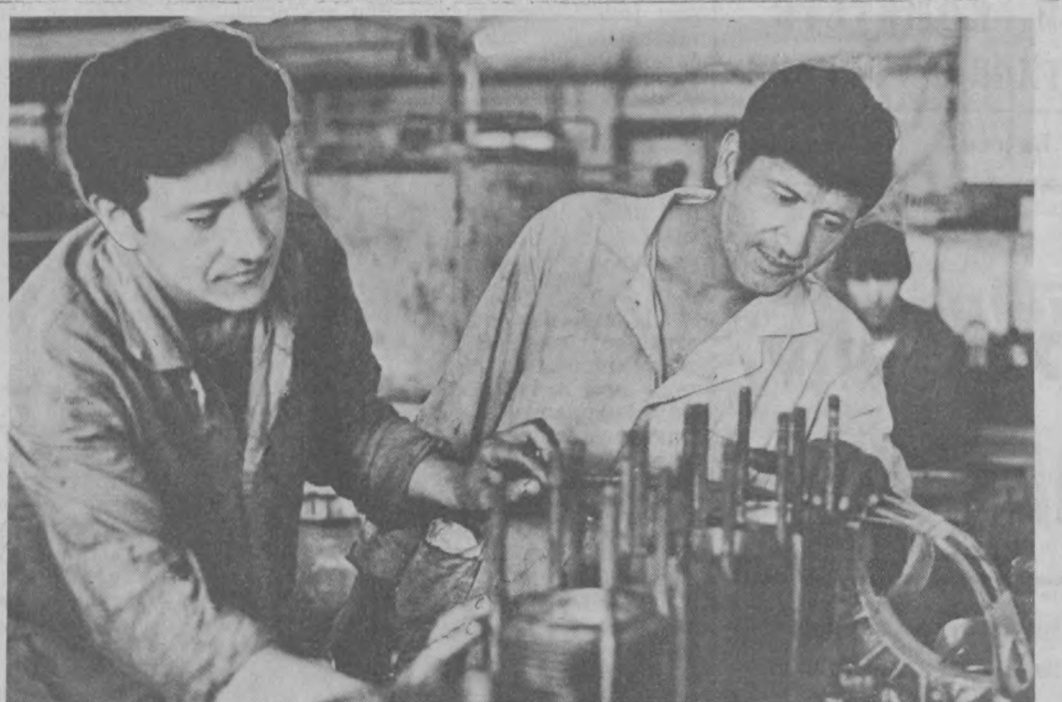
ШАРТНОМА ИМЗОЛАНДИ

12 сентябрь кунин Москвада СССР, АҚШ, Буюк Британия, Франция, ГДР ва ГФР ташқи ишлар вазирларининг тўртинчи, якуний учрашуви бўлиб ўтди. Бу учрашув невислар бирлигини барпо этишнинг ташқи жиҳатларини бартараф қилиш

учун тузилган «Икки, плус уч» музокара вентиси доирасида ўтказилди. Учрашув тугагач, Германия Массаласини узил-кесил бартараф этиш тўғрисидаги шартнома имзолаш маросими бўлди. Имзолаш маросимида СССР Президенти М. С. Горбачев

ҳозир бўлди. Ўз ҳукуматлари номидан шартномани Э. А. Шеварднадзе, Ж. Бейкер, Д. Хэрд, Р. Дюма, Л. де Мэзьер, Г. Д. Геншер имзоладилар. Шундан кейин вазирлар журналистлар билан суҳбат ўтказдилар.

(ТАСС).

● Мотор йиғиш участкасида. Суратда: бригадир Таштемир Ҳайтов ва ишчи Азиз Икромов. Улар Қарши ремонт заводида ишлашди. Корхонада «Т-28» трактор моторлари ремонтдан чиқарилади.

В. Молгачев олган сурат.

ХАЛҚ МАНФААТИНИ ЎЙЛАШ КЕРАК

● Бозор иқтисодиётига ўтиш анқ қилиб қўйилган, мамлакатда, жумладан жумҳуриятда тақчиллик, иқтисодий инқироз авж олган ҳозирги шартда қасаба уюшмаларининг ўз вазифаларини анқ бажаришлари айниқса зарур бўлиб қолди. Ҳўш, улар ўз имзасини қўйганган ўшбу вазифалар билан шу кун талаблари даражасида шугулланишлари мумкин! Уларнинг фаолиятини қандай баҳолаш мумкин! Биз жумҳурият қасаба уюшмалари сўзидан сўнг делегатлар билан шу ҳақда суҳбатлашдик.

Жарқурғон районидagi Ҳамид Олимжон номли давлат хўжалик директори Х. БОЙМУРОДОВ жумладан, шундай деб таъкидлади.

— Мен сўзгада ҳисобот маърузасидан қоникқанам йўқ. У ҳеч қандай мисолсин, қуруқ ва ўзимий тарзда тайёрланган. Ҳозирги мавжуд иқтисодий тақчиллик ва инқироздан чиқиш йўл-йўриқларини излаш ўрнига бозордан охиригача ҳар хил кўрсаткичлар, вазифалар мажмуасига айланиб қолди. Ўзингиз ўйланг, жумҳуриятдаги энг оммавий тақчиллик долзарб вазифалардан бир четда турса? Ахир, партия ва ҳукуматимиз халқнинг турмуш даражасини яхшилаш учун жуда кўп ишларни амалга ошираётган бир пайтда қасаба уюшмалари ҳам шу ҳаракатнинг ичиде бўлиши керак эмасми? Мисол учун қишлоқ меҳнаткашларига томоғқа ва ўй-қўйиш учун ер акриб бериладиган кейинги аҳолини олайлик. Ҳўжалигимизда 347 хўжаликка 63 гектар ер тақсимлаб берилган. Улар бу майдонларда сабабот ва полиз маҳсулотлари етиштиришди.

Ҳўш йўқ бўлди. Бироқ ана шу ҳўсийни тайёрлов ташкилотларига тошпириш гоъдин кетди. Шўн эътиборга олиб, хўжалик дирекцияси ташкилоти билан келусин йилда 1000 тонна маҳсулотга мўлжалланган омборхона қуриладиган бўлди. Бундай режалар бизнинг районимизда, вилоятимиздаги бошқа хўжаликларда ҳам бор. Уй-қўйиш куриш учун ер олган кишилар эса гишшадан, ётоқдан ва бошқа куришш материалларидан жуда ҳам қийинлиб қолишди. Ростини айтсам дирекцияга шу ҳақда келатган аризалар ниҳоятда кўп.

Ахир, буларнинг ҳаммаси халқнинг умумий дарди-ку. Шундай бўлгач, қасаба уюшмалари ана шу дардин енгиллаштиришда ўзларини четга олмасликлари ва бу иш билан ақидан шугулланишлари лозим деб биламан.

10-қуриш трестига қарашли Намангандаги кўча механизациялашган колонна комплекс бригадасининг бошлиғи М. Исметов сўзиде давомиде «унутиб қўйилган ана бир муҳим муаммо ҳақида ўз фикрини билдирди. Менгаче, — деди у, — сўзгада тилга олганимаган экан, қасаба уюшмалари бундай муаммолар билан умуман шугулланганимаган. Мен СССР халқ депутатлари сўзлариде ва сессиялар, мамлакат коммунистларининг XXVII сўзиде материалларини ўз вақтида диққат билан ўқиб борганиман. Ана шу анжуманларда раҳбар ташкилотлар ҳодимлари учун яратилган имтиёзларни тугатиш масаласи бир неча марта кўтарилган ва ҳатто маҳсул коммисиялар ҳам тузилган эди. Ростдан ҳам ҳаммамиз бир мамлакатнинг граждани бўл-

сагу, буннинг устига ҳақ-хўқларимиз бир хил бўлса-ю, бир гуруҳ кишиларга барча ўнғайликлар, шароитлар яратиб берилса-да, халқнинг асосий қисми ана шундай имкониятлардан четда турса? Мен иштиёб деган нарсанинг ҳаётимиздан бутунлай йўқотиб юборилиши тарафдориман. Шўнинг учун ҳам сўзгада қасаба уюшмаларининг шу йўналишдаги фаолияти ҳақида эшитишни кутганим. Афсуски, бу ҳақда лом-мим дейилмади.

Ўзбекистон қасаба уюшмалари ҳаётидан

Бу меининг биринчи фикрим. Айтимокчи бўлган ана бир долзарб масала бор. У ҳам бўлса, қурувчиларнинг иш ҳақларига таълуқлики. Яқинда қизикиб, қурувчилар оладинган маош жумҳуриятимизда бошқа соҳалар ўртасида йигирма саккизинчи ўринда турлиничи билиб қолдим. Иш ҳақи оз бўлгани учун ҳўзир энг таъжирбали қурувчилар ҳам ўз қасбаларини ташлаб кетмокдалар. Ишлаб чиқариш-техника билан юртлариде қурувчиларни танлаган ёшлар ҳам бармоқ билан санарли даражада. Улар ҳам билим юртини битиргач, қуришда икки-уч ой ишлагандан сўнг маош озлигини баҳона қилиб бошқа соҳаларга ўтиб кетайтирлар. Қуришш материалларининг нархи икки-уч баробар ошиб кетди. Бироқ ана шу материаллардан бинолар қуриш қурувчилар маошини эса ҳамон аввалги даражада. Қасаба уюшмалари эса ана шу муаммолар билан шугулланмайдилар.

— Ўзбекистон Президенти Фармонлари қасаба уюшмалари асосий вазифаси билан йўғрилиб кетган, — деди Урганч пиллакашлик фабрикаси пилла сараловчиси О. Маткаримов. — Шундай экан, Фармонларнинг бажарилишини таъминлаш қасаба уюшмаларининг қудалик фаолияти туф мазгини ташкил этиши лозим. Чўнки бу Фармонлар мазмуниде халқнинг турмуш даражасини яхшилаш вазифаси ётибди. Бу ҳўжатлар қабул қилинганидан бери ана кўнлар ўтди. Шундан кейин бошлангич синф ўқувчиларини бепул оқатлантириш аҳволи яхшиландими? Кўп болали оналар моддий ёрдамни ўз вақтида олайтирларми? Пенсия-нерларга яратилган имтиёз-

лар ана шу ҳақдаги Фармон даражасида бўлганими? Олий ва ўрта махсус ўқув юртлари талабаларига бериладиган стипендия миқдорини оширишга ёппасига қиришилди? Ёшларни армияга қақиршиш ва уларнинг ҳарбий хизматида ўташни тақомиллаштириш ҳақидаги Фармон масъул идоралар ишга ўз таъсирини кўрсатди? Менимча, қасаба уюшмалари ана шу йўлда амалий ишлар билан ақидан шугулланишлари лозим. Яқиндан шугулланишлари лозим. Яқиндан шугулланишлари лозим. Яқиндан шугулланишлари лозим.

Қорақалпоғистон мухтор жумҳурияти билан Хоразм вилоятида 2 миллиондан кўпроқ киши Орол фожияси туфайли юзага келган қалтиш шароитда яшамокда. Эндилкида бу ерлар экологик жиҳатдан нуқулдай деб айтимокда. Орол муаммоси жумҳурият миқёсидан чиқиб, бутун мамлакат муаммосига айланди. Қасаба уюшмалари жумҳурият кенгаши раисининг сўзиде ҳисобот маърузасида бу ерда вужудга келган аҳвол ҳақида баътафсил тапириди. Бироқ, — деди суҳбатда Ташхатқур районидagi «8-Март» совхоз бригадаси бошлиғи Қ. Каннйезова, — маърузада ана шу аҳволдан қийиб кетиш, шу ерда истиқомат қилаётган кишиларнинг яшаб-шароитини, солиқини мустаҳкамлаш ҳақида дерди ҳам нарсаси қаришмади. Ҳўш, Орол ҳудудиде муаммонинг ҳал этиш йўлида амалий иш ўрнига қуруқ гап қўйиб кетди. Қабул қилинган қарорларнинг нега тажирбалиётган бошқа ташкилотлар қатори қасаба уюшмалари жумҳурият кенгашини ҳам қизқитирмай қўйди. Бу ерда истиқомат қилаётган аҳолининг катта қўнқилиш қисми турли хил қасалликларга қалинган. Уларнинг қисминини енгиллаштириш энг долзарб вазифа бўлиб қолди. Қасаба уюшмалари жумҳурият кенгаши бу муаммони ВЦСПС сўзидеда кўтариб чиқмокчи бўлиб турибди. Бу-ку, майли, аммо жумҳурият доирасида ҳам сўздан амалий ишга ўтиш мавриди келди-ку?

Сўзиде делегатлари ўзаро суҳбатда, шўнингдек, ана шундай этилган, ҳал этилиши лозим бўлган йирик-йирик муаммолар ҳақида тўхташди. Бу муаммоларни ечиш тўғрисидаги фикр ва мулоҳазалар сўз ақсини топи, албатта. Зеро, меҳнаткашларнинг иқтисодий манфаатлари ва ҳўқуқларини ҳимоя қилиш қасаба уюшмаларининг вазифасидир. Бу уюшма ўз иш-ини тубдан қайта қуриб олмокда. Сўз ва иш бирлиги, қабул қилинган қарорларнинг иқтисодий таъминлаш эса қайта қуриш ва янгилашнинг туф мазмунини ташкил этиди. Ҳамма гап ана шунга эришишдадир.

Р. ТУРСУНОВ,
«Совет Ўзбекистони»
махсус мухбири.

шартли банккача компот, сапатлар ва тузмалар тайёрланади. Бу янги меваларни узоқдаги консерва заводларига жўнатишда тармок қўраётган зарарларни тугатиш имконини берди.

[Ўзтаг.]

ИШСИЗЛИКДАН

ҲИМОЯ ҚИЛИШ УЧУН

Ишсизликдан ҳимоя қилиш ижтимоий жағмараси тузилди. Унинг асосий вазифалари ишсизликнинг олдини олишга, иш жойлари захирасини вужудга келтиришга, майда корхоналарни пул билан таъминлашга қаратилган фаолият билан шугулланишдан иборат.

Москвада бўлиб ўтган кенгашида тузилган бу жағмарасининг мақсадлари орасида СССР Геология, Мудлоаф саноати ва бошқа бир қанча министрликлар бор. Ҳамармага дастлабки бадаллар туша бошладилар. СССР Кўмир саноати министрлиги унинг ҳисобига 500 минг сўм ўтказди.

Ҳамармага «Рабочая трибуна» газетасининг муҳарририяти ҳўзуриде ишлайди ва ўзини ўзи бошқарадиган хайрия жамоат ташкилоти ҳисобланади. У иш билан таъминлаш қисқаришининг салбий оқибатлари олдини олиш учун меҳнат жамоаларини, давлат ва жамоат ташкилотларини, иқтисодий уюшмаларини, айрим фуқароларни бирлаштириди. Ҳамармага ишсизларга ёрдам беради, ҳўкумат дастурларини жамоат назорати остига олади ва текширувдан ўтказида. Кадрлар тайёрлаш ташкил этиш ва пул билан таъминлашга, ишдан маҳрум бўлган меҳнаткашларнинг манфаатларини ҳўқуқий ва иқтисодий жиҳатдан ҳимоя қилишга катта аҳамият берилмокда.

«Рабочая трибуна» газетасининг бош муҳаррири А. Юрков жағмарасининг раиси этиб сайланди.

СССР Ҳамармага банки Москва шаҳар бошқармасининг оператив бўлимида жағмарасининг жорий ҳисоб варакчаси очилди — 700901.

Москва

Д. НАВАТКИНОВ,
ТАСС мухбири.

Маданият ва санъатнинг тижоратлашуви ҳақидаги қарши энг муҳим ҳимоя чоралари, қайқовчиликка қарши курашни кўчатириш, «Жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги СССР Қўнун лойиҳаси — ана шу ва бошқа масалаларни КИСС Марказий Комитетининг Котибияти ўзининг навбатдаги мажлисида қўриб чиқди.

Маданиятнинг пешволарини иминалар ташвишга солаётган ҳўзур Кўмунистик партиядан ва унинг Марказий Комитетидан иминаларни кўтормокдалар? КИСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР маданият вазирини Н. Н. Губенконинг мамлакат Президенти М. С. Горбачевга ва партия Марказий Комитетига йўллаган хати КИСС Марказий Комитетининг Котибиятида муҳофиза қилинган пайтда ана шулар ҳақида қўнқилиш гапилашиб олинди. Ҳат «Бозор муносабатларига ўтилиши муносабати билан Маданият соҳасидаги энг зарур ҳимоя чоралари тўғрисида» деб атайлангиларнинг ўзи унинг қўнқилиш билан ёзилганини акс эттирди.

Мажлисида маданият ва санъат арбоблари, иқтисодий уюшмаларининг раҳбарлари бўлган коммунистларнинг ташаббуси, уларнинг ҳўкумат билан мулоқотдаги қатъияти туфайли долзарб масалаларнинг бир қисми, тарқи қийинчилик билан бўлса ҳам, ҳар ҳолда ҳал этилмокда. Бу соҳа ҳодимларининг иш ҳақини ошириш режалаштирилди, маданият муассасалари хўжалик юртишининг янги шароитларига аста-секин ўта бошладилар, маданият ва санъатни ривожлантириш жағмарасидаги тўғриликлар. Бироқ умуман олганда, ишларнинг аҳволи мушкуллигига қолмокда, бир қанча соҳаларда эса жуда оғир аҳвол вужудга келди.

Янги чиққан бюрократ қабиле мен турли муассасаларга қозғалар йўришга, мурожаат қилишга мажбур бўлмайман, дейди ақил қинов билан Н. Н. Губенко. Ҳўш, бунинг натижаси нима бўлади? Б. С. Угаров, Т. Н. Хренников, мажлисининг бошқа қатнашчилари маданиятнинг ривожлантириш маблаг ажратишнинг қондиқ принциплари ҳом сақлиниб қолмаганини, маданиятнинг тижоратлашуви унга жуда катта зиён етказиб қалганлиги ҳақида ачина бил гапирдилар. Вазифаларнинг СССР Иттифоқи билан федерация субъектлари ўртасида фарқлаб қўйилиши муносабати билан бу масалаларнинг ҳал этилиши жумҳуриятларга, жойларга тобора кўпроқ ташлаб қўйилмокда. Аммо бу тартиб шароитида маданиятнинг иқтисодий, умумийлиги бисотиим бўлиши етақич театрлар, симфония оркестрлари, музавирлик кўргазмалари махсус остида қолмокда. Истеъдодли ижрочиларнинг чет элларга кетиб қолиш жараёни давом этмокда. Третьяков галереясини бўлақларга бўзлаб бўладими, ахир? Маънавий бисотиим бурдазаб бўлмади.

Маданият — беназир бирлаштирувчи куч. У мамлакат халқларни ўртасидаги маънавий алоқаларни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўйиши мумкин ва лозим. Бу соҳада давлат идораларининг эътиборсизлиги оқибатида, валюта тушумларини кетидан қувиб, қўнқича халқро алоқа йўлига ўтиб бўлмайдиган тўсиклар қўйётган маҳаллий маъмуруларнинг ўйламай-нетмай қўйган қадамлари оқибатида бизни бутун дунё билан боғлаб турган маданият ришталари ўзилишига йўл қўйиб бўлмайди.

КИСС бу муаммолардан четда тура оладими? Йўқ, албатта, деб таъкидланди Котибият мажлисида. Бироқ баъзан партия тарихий ва маданий обидаларни, ёдгорликлар ва шу қабиларни бузди, ваҳидана иш тузилганганини индамай қузатиб турибди, деган таассурот вужудга келмокда.

Маданият ва санъатнинг тижоратлашуви ҳақидаги қарши энг муҳим ҳимоя чоралари, қайқовчиликка қарши курашни кўчатириш, «Жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги СССР Қўнун лойиҳаси — ана шу ва бошқа масалаларни КИСС Марказий Комитетининг Котибияти ўзининг навбатдаги мажлисида қўриб чиқди.

Маданиятнинг пешволарини иминалар ташвишга солаётган ҳўзур Кўмунистик партиядан ва унинг Марказий Комитетидан иминаларни кўтормокдалар? КИСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР маданият вазирини Н. Н. Губенконинг мамлакат Президенти М. С. Горбачевга ва партия Марказий Комитетига йўллаган хати КИСС Марказий Комитетининг Котибиятида муҳофиза қилинган пайтда ана шулар ҳақида қўнқилиш гапилашиб олинди. Ҳат «Бозор муносабатларига ўтилиши муносабати билан Маданият соҳасидаги энг зарур ҳимоя чоралари тўғрисида» деб атайлангиларнинг ўзи унинг қўнқилиш билан ёзилганини акс эттирди.

Мажлисида маданият ва санъат арбоблари, иқтисодий уюшмаларининг раҳбарлари бўлган коммунистларнинг ташаббуси, уларнинг ҳўкумат билан мулоқотдаги қатъияти туфайли долзарб масалаларнинг бир қисми, тарқи қийинчилик билан бўлса ҳам, ҳар ҳолда ҳал этилмокда. Бу соҳа ҳодимларининг иш ҳақини ошириш режалаштирилди, маданият муассасалари хўжалик юртишининг янги шароитларига аста-секин ўта бошладилар, маданият ва санъатни ривожлантириш жағмарасидаги тўғриликлар. Бироқ умуман олганда, ишларнинг аҳволи мушкуллигига қолмокда, бир қанча соҳаларда эса жуда оғир аҳвол вужудга келди.

Янги чиққан бюрократ қабиле мен турли муассасаларга қозғалар йўришга, мурожаат қилишга мажбур бўлмайман, дейди ақил қинов билан Н. Н. Губенко. Ҳўш, бунинг натижаси нима бўлади? Б. С. Угаров, Т. Н. Хренников, мажлисининг бошқа қатнашчилари маданиятнинг ривожлантириш маблаг ажратишнинг қондиқ принциплари ҳом сақлиниб қолмаганини, маданиятнинг тижоратлашуви унга жуда катта зиён етказиб қалганлиги ҳақида ачина бил гапирдилар. Вазифаларнинг СССР Иттифоқи билан федерация субъектлари ўртасида фарқлаб қўйилиши муносабати билан бу масалаларнинг ҳал этилиши жумҳуриятларга, жойларга тобора кўпроқ ташлаб қўйилмокда. Аммо бу тартиб шароитида маданиятнинг иқтисодий, умумийлиги бисотиим бўлиши етақич театрлар, симфония оркестрлари, музавирлик кўргазмалари махсус остида қолмокда. Истеъдодли ижрочиларнинг чет элларга кетиб қолиш жараёни давом этмокда. Третьяков галереясини бўлақларга бўзлаб бўладими, ахир? Маънавий бисотиим бурдазаб бўлмади.

Маданият ва санъатнинг тижоратлашуви ҳақидаги қарши энг муҳим ҳимоя чоралари, қайқовчиликка қарши курашни кўчатириш, «Жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги СССР Қўнун лойиҳаси — ана шу ва бошқа масалаларни КИСС Марказий Комитетининг Котибияти ўзининг навбатдаги мажлисида қўриб чиқди.

Маданиятнинг пешволарини иминалар ташвишга солаётган ҳўзур Кўмунистик партиядан ва унинг Марказий Комитетидан иминаларни кўтормокдалар? КИСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР маданият вазирини Н. Н. Губенконинг мамлакат Президенти М. С. Горбачевга ва партия Марказий Комитетига йўллаган хати КИСС Марказий Комитетининг Котибиятида муҳофиза қилинган пайтда ана шулар ҳақида қўнқилиш гапилашиб олинди. Ҳат «Бозор муносабатларига ўтилиши муносабати билан Маданият соҳасидаги энг зарур ҳимоя чоралари тўғрисида» деб атайлангиларнинг ўзи унинг қўнқилиш билан ёзилганини акс эттирди.

Мажлисида маданият ва санъат арбоблари, иқтисодий уюшмаларининг раҳбарлари бўлган коммунистларнинг ташаббуси, уларнинг ҳўкумат билан мулоқотдаги қатъияти туфайли долзарб масалаларнинг бир қисми, тарқи қийинчилик билан бўлса ҳам, ҳар ҳолда ҳал этилмокда. Бу соҳа ҳодимларининг иш ҳақини ошириш режалаштирилди, маданият муассасалари хўжалик юртишининг янги шароитларига аста-секин ўта бошладилар, маданият ва санъатни ривожлантириш жағмарасидаги тўғриликлар. Бироқ умуман олганда, ишларнинг аҳволи мушкуллигига қолмокда, бир қанча соҳаларда эса жуда оғир аҳвол вужудга келди.

Янги чиққан бюрократ қабиле мен турли муассасаларга қозғалар йўришга, мурожаат қилишга мажбур бўлмайман, дейди ақил қинов билан Н. Н. Губенко. Ҳўш, бунинг натижаси нима бўлади? Б. С. Угаров, Т. Н. Хренников, мажлисининг бошқа қатнашчилари маданиятнинг ривожлантириш маблаг ажратишнинг қондиқ принциплари ҳом сақлиниб қолмаганини, маданиятнинг тижоратлашуви унга жуда катта зиён етказиб қалганлиги ҳақида ачина бил гапирдилар. Вазифаларнинг СССР Иттифоқи билан федерация субъектлари ўртасида фарқлаб қўйилиши муносабати билан бу масалаларнинг ҳал этилиши жумҳуриятларга, жойларга тобора кўпроқ ташлаб қўйилмокда. Аммо бу тартиб шароитида маданиятнинг иқтисодий, умумийлиги бисотиим бўлиши етақич театрлар, симфония оркестрлари, музавирлик кўргазмалари махсус остида қолмокда. Истеъдодли ижрочиларнинг чет элларга кетиб қолиш жараёни давом этмокда. Третьяков галереясини бўлақларга бўзлаб бўладими, ахир? Маънавий бисотиим бурдазаб бўлмади.

Маданият — беназир бирлаштирувчи куч. У мамлакат халқларни ўртасидаги маънавий алоқаларни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўйиши мумкин ва лозим. Бу соҳада давлат идораларининг эътиборсизлиги оқибатида, валюта тушумларини кетидан қувиб, қўнқича халқро алоқа йўлига ўтиб бўлмайдиган тўсиклар қўйётган маҳаллий маъмуруларнинг ўйламай-нетмай қўйган қадамлари оқибатида бизни бутун дунё билан боғлаб турган маданият ришталари ўзилишига йўл қўйиб бўлмайди.

КИСС бу муаммолардан четда тура оладими? Йўқ, албатта, деб таъкидланди Котибият мажлисида. Бироқ баъзан партия тарихий ва маданий обидаларни, ёдгорликлар ва шу қабиларни бузди, ваҳидана иш тузилганганини индамай қузатиб турибди, деган таассурот вужудга келмокда.

Маданият ва санъатнинг тижоратлашуви ҳақидаги қарши энг муҳим ҳимоя чоралари, қайқовчиликка қарши курашни кўчатириш, «Жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги СССР Қўнун лойиҳаси — ана шу ва бошқа масалаларни КИСС Марказий Комитетининг Котибияти ўзининг навбатдаги мажлисида қўриб чиқди.

Маданиятнинг пешволарини иминалар ташвишга солаётган ҳўзур Кўмунистик партиядан ва унинг Марказий Комитетидан иминаларни кўтормокдалар? КИСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР маданият вазирини Н. Н. Губенконинг мамлакат Президенти М. С. Горбачевга ва партия Марказий Комитетига йўллаган хати КИСС Марказий Комитетининг Котибиятида муҳофиза қилинган пайтда ана шулар ҳақида қўнқилиш гапилашиб олинди. Ҳат «Бозор муносабатларига ўтилиши муносабати билан Маданият соҳасидаги энг зарур ҳимоя чоралари тўғрисида» деб атайлангиларнинг ўзи унинг қўнқилиш билан ёзилганини акс эттирди.

Мажлисида маданият ва санъат арбоблари, иқтисодий уюшмаларининг раҳбарлари бўлган коммунистларнинг ташаббуси, уларнинг ҳўкумат билан мулоқотдаги қатъияти туфайли долзарб масалаларнинг бир қисми, тарқи қийинчилик билан бўлса ҳам, ҳар ҳолда ҳал этилмокда. Бу соҳа ҳодимларининг иш ҳақини ошириш режалаштирилди, маданият муассасалари хўжалик юртишининг янги шароитларига аста-секин ўта бошладилар, маданият ва санъатни ривожлантириш жағмарасидаги тўғриликлар. Бироқ умуман олганда, ишларнинг аҳволи мушкуллигига қолмокда, бир қанча соҳаларда эса жуда оғир аҳвол вужудга келди.

Янги чиққан бюрократ қабиле мен турли муассасаларга қозғалар йўришга, мурожаат қилишга мажбур бўлмайман, дейди ақил қинов билан Н. Н. Губенко. Ҳўш, бунинг натижаси нима бўлади? Б. С. Угаров, Т. Н. Хренников, мажлисининг бошқа қатнашчилари маданиятнинг ривожлантириш маблаг ажратишнинг қондиқ принциплари ҳом сақлиниб қолмаганини, маданиятнинг тижоратлашуви унга жуда катта зиён етказиб қалганлиги ҳақида ачина бил гапирдилар. Вазифаларнинг СССР Иттифоқи билан федерация субъектлари ўртасида фарқлаб қўйилиши муносабати билан бу масалаларнинг ҳал этилиши жумҳуриятларга, жойларга тобора кўпроқ ташлаб қўйилмокда. Аммо бу тартиб шароитида маданиятнинг иқтисодий, умумийлиги бисотиим бўлиши етақич театрлар, симфония оркестрлари, музавирлик кўргазмалари махсус остида қолмокда. Истеъдодли ижрочиларнинг чет элларга кетиб қолиш жараёни давом этмокда. Третьяков галереясини бўлақларга бўзлаб бўладими, ахир? Маънавий бисотиим бурдазаб бўлмади.

Маданият — беназир бирлаштирувчи куч. У мамлакат халқларни ўртасидаги маънавий алоқаларни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўйиши мумкин ва лозим. Бу соҳада давлат идораларининг эътиборсизлиги оқибатида, валюта тушумларини кетидан қувиб, қўнқича халқро алоқа йўлига ўтиб бўлмайдиган тўсиклар қўйётган маҳаллий маъмуруларнинг ўйламай-нетмай қўйган қадамлари оқибатида бизни бутун дунё билан боғлаб турган маданият ришталари ўзилишига йўл қўйиб бўлмайди.

Ат-Термизий таваллудининг 1200 йиллигига

Ўрта асрларда яшаган кўпгина олимлар илм-фаннинг турли соҳаларига онд дунёвий фанлар билан бирга диний илмлар ривожига ҳам катта эътибор берганлар. Зотан, диний илмлар жамият тараққиётида, инсонларнинг камол топиши ва улар дунёқара-шининг шаклланишида ало-ҳида роль ўйнаган. Шу са-бабли ҳам ушбу олимлар-нинг ҳаёти ва улар қолди-риб кетган буюк мерос — маънавий қадриятларни ат-рофдаги ўқувчи хозирги авлод учун ҳам катта тар-биявий аҳамиятга эгадир. Динимиздан чиқиб, жаҳон-шумуд аҳамиятга эга асар-лар яратган буюк олимлар-дан бири машҳур муҳад-дис (ҳадис илми олими) Абу Исо Муҳаммад ат-Тер-мизийдир.

ган. Жумладан, у ўзоқ йиллар Ироқда, Исфаҳон, Хуросон, Мақна ва Мадинада яшаган. Кўп йиллар давом этган сафарлари чо-ғида ат-Термизий илм-фан-нинг турли соҳаларидан илм ал-қироат, илм-ал-баён, фикҳ, тарих, айниқса, ўзи ёшли-гидан қизиққан ҳадис илми-дан ўз даврининг йирик олимлари, машҳур муҳад-дислардан таълим олади. Унинг устозларидан имом ал-Бухорий, имом Муслим имом Абу Довуд, Қутайба ибн Саъийд, Исоҳқон ибн Му-со, Махмуд ибн Ғайлон ва бошқа машҳур муҳаддис-ларни кўрсатиш мумкин.

Ўз даврининг етук му-ҳаддис олими сифатида та-нилган ат-Термизий кўп-

салаларга қарашли ва кўр-сатмалари ҳамда пайғамбар алайҳиссалом ҳаёти, фаоли-яси ва кўрсатмалари хусуси-да унинг қариндош-уруғла-ри, саҳобалари ва яқин саф-дошлари айтган ҳикоят ва ривоятлар — ҳадисларни тўплаш кенг қўламда авж олган.

Ислом уламолари ўртасида илк даврдан бошлаб ҳадис-ларнинг тўғрилиги, уларнинг ишончли манбаларга асосла-нишига катта эътибор берил-ган. Чунки ўша даврнинг ўзидан бошлаб ҳадис, чала-чулла, ҳатто сохта ҳа-дислар ҳам эл орасида тар-қала бошлаган. Шундай пайтларда улар қайта-қайта текширилиб, олимларнинг бетиним меҳнати натижаси-

бахслар ҳақида рисола), «ат-Тарих» («Тарих»), «Ки-тоб аз-Зухр» («Тақво ҳақида китоб»), «Китоб ул-асмо ва ла-қаба» («Исмлар ва лақа-блар ҳақида китоб») ва бошқаларни кўрсатиш мум-кин.

Алломонинг асарлари ичида энг машҳури, шубҳа-сиз, «Ал-Ҳомий» дур. Уш-бу асар илмий ада-биёт ва манбаларда «ал-Ҳомий ал-кабир» («Катта тўплам»), «ал-Ҳомий ус са-ҳийх» («Ишончли тўплам»), «Ҳомий ат-Термизий» («Термизий тўплами»), «Су-наъ ат-Термизий» («Терми-зий суннатлари») номи бил-ан ҳам аталиб, пайғамбар алайҳиссалом ҳаёти ва фа-олиятига доир муҳим манба-

лар билан танишар эканмиз, Муҳаммад алайҳиссалом-нинг ахлоқий жиҳатлардан намунавий, мукамал бир зот бўлганлигини, муомала-да унинг катталару-кичик-лар, аёллару-эркаклар, бой-лару-камбағаллар билан бир хил муомалада бўлгани-ни, рўзгор ва оила юмуш-ларида ўз хотинларига асто-дил қўмақлашиб ёрдам берганини, агар бирор гу-ноҳ қилиб қўйган киши уэр сўраса, унинг гуноҳини ке-чирганини, барча одамлар билан ўта латифат билан му-носабатда ва ширинсухан бўлганини, йўлда учратган барча кишиларга биринчи бўлиб салом бериб, ҳол-аҳ-вал сўраганининг энг се-вимли одатларидан бўлгани-ни биламиз. Бу ўринда пай-ғамбар алайҳиссаломга ман-суб баъзи ҳадис шариф-ларни келтириш ўрнили бўл-са керак деб ўйлаймиз.

— Ас-салом қабл ал-ка-лом (аввал салом кейин ка-лом).

— От устидида суворий пайдага (аввал) салом бера-ди, юриб кетаётган ўтирган кишига, озчилик кўпчилигига салом бериш керак.

— Агар овқатланадиган жамоа ёнига бир киши келиб салом бера, таомга тақдиф қилин, агар салом бермаса, тақдиф қилин.

«Аш-Шамойл ан-наба-вий»нинг XVI асрга онд бир дўстмаси Тошкентда, Ўрта Осиё ва Қозғистон мусулмонлари Диния Бош-қармаси кутубхонасида сақ-ланмоқда. 1980 йилда Тош-кентда Диний Бошқарма буюртмаси билан «Аш-Ша-мойл ан-набавий»нинг уш-бу қўлемаси ботиқ босма тарқиқасида нашр этилган. Хулоса қилиб айтганда, буюк ватандошимиз Абу Исо Муҳаммад ат-Термизий биз-га бой ва катта илмий ме-рос қолдирган. Афсуски, бу қимматбаҳо мерос жумҳу-риятимизда жуда кам ўрга-нилан. Кенг жамоатчилик оммаси ҳам унинг ҳаёти ва ижоди ҳақида ғоятда оз маълумотга эга. Ўрта Осиё

СУРАТКАШ МУХБИР ВОНГ УРАДИ

«Жўнатиб юборилишини илтимос қиламиз». «Маҳсу-лот жўнатиш жадаллаш-тириш». «Зудлик билан маҳсулотингизни кутаймиз», «Бекор турибмиз, маҳсулот керак» — шундай мазмун-даги телеграммалар Поп но-тўқима материаллар фабри-касида Иттифоқимизнинг Қа-рағанда, Челябинск, Брест, Орск шаҳарлари, Приморье ўлкасида жойлашган корхо-наларнинг ишчиларидан мун-тазам хат олинмоқда. Барча-нинг дарди битта — тикув-чинлар учун зарур хом ашё етишмаслиги. Поп корхонаси-да тайёрланган маҳсулот қурилишда ҳам, тиббиётда ҳам жуда зарур.

Корхонанинг аҳоли танг. Ортиқча маҳсулотлар тўпла-ниб қолган. Уларни қўйишга жой йўқ. Омборхоналар лиқ тўла. Ишлаб чиқариш даст-ғохларининг ёнига қандайдир нотўқима материаллар сақ-ланмоқда. Цех ва омборхо-налардаги материаллар 1 миллион 800 минг погоно-метри ташкил этади.

АХВОЛ ТАНГ

Цехларда қизиқ вазиятни кўрасиз: ўт ўчирувчилар цех бошлиқларига ёнғинга қарши техник қондалар буюрилган-лиги ҳақида эътирозномалар ёзиб беришади. Цех этикачи-лари эса бу қозғоларни олиб, ўз бошлиқлари хузурига ки-ришади. Маъмурий эса ва-гонлар етишмаслигини тилга олади. Халқнинг давоми си-фатида маъмурий ҳам ўз на-вбатида ёнишмалар йўл-лашга ўтади: Ўрта Осиё те-мир йўли бошқармасига, На-манган вилояти ижроия ко-митетига, Ўрта Осиё темир йўлининг Қўқон — Фарғона бўлимига, жумҳурийат Енгил саноат вазирлигининг мута-садди ўртоқларига хатлар йўлланади. Бироқ натижа кў-нглидигек эмас. Август ойида 22 та вагон, сентябрь ойининг дастлабки ҳафтасида эса 14 вагон кам юборилди.

Бош инженер Раҳматжон Йўлчиев билан цехларини ай-ланамиз (шундай цехлардан бири сураатда акс этирил-ган). Унинг таъкидлашича, бир суттада 300 минг квад-рат метр нотўқима маҳсулот тайёрланмоқда. Мабодо, ва-гонлар етарли бўлмаса, яқин кунлар ичида корхонада иш тўхтаб қолиши мумкин. Те-мир йўл шохобчаларидаги ўртоқларга чопавериб, чарча-ди, деди бош инженер ЎзТАГ фотомухбири А. Ко-вун билан суҳбатда.

Мамлакатимизда нотўқима материаллар тайёрлайдиган беш корхона мавжуд. Полда-вий фабрика шуларнинг бири. Тилга олингандек, унинг маҳсулотлари жуда зарур. Шундай бўлгач, фабрика ҳаётида жиддий бурилиш ясамоқ керак.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» АҲОЛИ ХИЗМАТИДА УМИД ПУЧГА ЧИҚДИ

Пахтачи районидagi 28-ўрта мактабга Н. Ташев директор бўлиб келганда таълим-тарбия ишлари яхши томонга юришиб кетди, жамоада соғлом маъ-навий муҳит қарор топади, деб умид қилган эдик. Лекин умидимиз пучга чиқди. У пе-дагогик жамоа билан баҳам-жиҳат, масалалашиб иш кў-риш ўрнига яккахонлик, буйруқбозликка зўр берди. Одамларга қўпол муомалада бўлди. Айримлари ҳақорат-ледади.

Натижада мактабда таълим-тарбия ишлари янада сусайиб кетди. Ўқувчиларнинг билим даражаси паст. Интизом талаб даражасида эмас.

Бундан ташқари ўқитувчилар ва ўқувчиларга етарли шaroит яратиб берилмапти. Қиш ойларида ўқувчилар синф хо-наларида соқувдан қалтираб ўтиришади. Хуллас, айтаверсак камчиликлари кўп.

Ёзган шикоятларимизни рай-он халқ маорифи бўлими чу-кур текшириб ҳал этмапти.

О. ШУКУРОВ, ветеран педагог.

Редакция ушбу хатни ПАХТАЧИ РАЙОН ИЖРОЯ ҚУМИТАСИГА юбориб, у ер-дан қўйишга жавобин ол-ди:

Пахтачи район ижроия қўи-

таси шунинг ёзиб маълум қи-ладик, О. Шукоровнинг хати бўйича текшириш натижалари райо-он халқ таълими бўлими кенгашида кўриб чиқилди.

Мактабда ўқув-тарбия иш-ларининг сусайиб кетишига, жамоада соғлом муҳитнинг юзага келишига бевосита йўл қўйилганлиги, аввалги ёпиқ ке-н-гашда берилган жазодан те-гишли хулоса чиқариб олмаган-лиги ва молиявий соҳадаги кам-чиликларни учун 28-ўрта мактаб директори Н. Ташева қаттиқ ҳайфсан зълон қилинди.

Ўқув-тарбия ишларини яхши-лаш чора-тадбирларини кўр-ма-ганлиги, назоратин бўша-ти-риб юборганлиги, ҳужжат юритишда қўпол хатоликларга йўл қўйганлиги, ўқитувчилар меҳнатига ҳақ тўлаш ва таъ-бел тўлашдаги молия интизоми-ни бузганлиги учун мактаб директори Н. Ташевага қаттиқ ҳайфсан зълон қилинди.

Тарбия соҳасида етарли фаолият кўрсатмаганлиги, синфдан ташқари тарбиявий ишларни ташкил этишда йўл қўйган камчиликлари ҳам-да кўни узайтирилган груп-паларни ушбу назорат ўрни-ма-ганлиги учун мактабнинг тарбиявий ишлар ташкилотчи-си М. Ҳожибевага қаттиқ ҳайф-сан зълон қилинди.

АРЗИМИЗНИ КИМГА АЙТАМИЗ

Бойсун районидagi «Мачай» совхоз ва шу номидаги кишлоқ Совети раҳбарлари аҳоли турмуш шароитини яхшилаш-га мутлақо эътибор бериш-мапти, кишлоқдан район мар-казига бориш учун 50—60 ки-лометрдан ортиқ йўл юришга тўғри келади. Аммо шу йўл-нинг бирор километри ҳануз-гача асфальтланмаган.

Зарур иш билан ёки бозор-учар қилгани район маркази-га боришга қийналади. Ҳўжа-лик дирекцияси бирорта транс-порт ажратиш ҳақида ўйла-мапти ҳам. Ёзда ҳар, қишда лой қўчалардан мактабга кет-найдиган болалар кўпроқ қий-налашапти.

Бунинг устига кишлоқда ҳам-ма учун ниҳоятда зарур бўл-ган сартоворхона, ҳаммом, новвойхона, маданий ҳордиқ маскани ҳанузгача йўқ. Биз эса додимиш кимга айтишни билмай ҳайронмиз.

Э. ЖУРАЕВ.

Аризани текшириб, масе-ла қандай ҳал этилганлиги ҳақида хабар беришимиз сў-раб ёзган хатимизга ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ БОЙСУН РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОЯ КОМИТЕТИ дан шундай жавоб олдик:

Шикоят район агро-саноат кооператив союзи-лар уюш-масининг раис муовини Р. Сан-

дов, Мачай кишлоқ Совети иж-роия комитетининг раис Х. Раҳимов ва «Мачай» совхоз директори С. Мамастановлар иштирокида чўқур ўрганиб чиқилди.

Мачай кишлоқ Совети иж-роия комитети ва совхоз маъ-мурияти аризада кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш борасида бирмунча ишларни амалга оширган.

Масалан, ҳозирги кунда Дарбанд — Мачай йўли тўлиқ шaғал етказилган бўлиб, шу йўл охирига қадар 4 километр ма-софадаги йўлни асфальтлаш пиллаштирилган.

Тошкентдаги «Эгизиросель-строй» лойиқлаш институтида соғитга 12 кишига лўвланган-дан замоний саналии ҳам-ма лойиқдаси таъйинланмоқда. Шу йилининг сўнгги чора-тад-бир кишлоқда чойхона ва бозор қуриб, фойдаланишга топши-рилди.

«Мачай» совхози билан рай-он маркази оралиғида транс-порт қатновини йўлга қўйиш ҳам йил охирига қадар ҳал этилади. Шу мақсадда совхоз учун автобус ажратилган.

Район Совети ижроия коми-тети ва «Мачай» совхоз маъ-мурияти аризада кўрсатилган камчиликларни батамом бар-тараф этиш учун аниқ чора-тадбирлар белгилаб, уларнинг бажарилиши устидан назорат ўрнатилган.

ГЎЗАП ХУЛҚ СОҲИБИ

АБУ ИСО МУҲАММАД АТ-ТЕРМИЗИЙ ЎЗ АСАРЛАРИДА КЕЛТИРГАН ҲАДИСЛАРДАН

○ Садака бир томондан пар-вардгорнинг газабини сўнди-ради ва бошқа томондан ма-йитдан ёмонлиқни даф қи-лади.

○ Дастлабки зарба кўрг-анимда сабрли бўл.

○ Улган кишиларнингизнинг яхши фазилатларини эслаб, ёмонликлари ҳақида оғиз оч-маингиз.

○ Кўпчилик инсонлар вақти-да икки неъматини қадрига етмайдилар: саломатлик ва бўш вақт.

○ Агар бир кишидан кўш-ник деворига ёғоч қоқмон-чи бўлиб рўхсат сўраса унга асло монелик қилмаски.

○ Кишки ташландиқ ерин обод қилса, у ер ушаники иш-тер тўқнишга ҳам ҳаққи йўқ.

Тўлиқ исми Абу Исо Му-ҳаммад ибн Исо ибн Савра ибн Мусо ибн ад-Даҳхон ас-Сулайми (умрининг охи-рларида кўз оғиз бў-либ қолганлигидан ад-Дал-рийр тахаллус билан ҳам ата-лган) ат-Термизий 687 либ т хижрий ҳисобда 210 (милодийда 825) йилда баъ-зи манбаларда 209-йил деб ҳам кўрсатилган) Термизда унча бадавлат бўлмаган оилада таваллуд топиб. Ўр-та осонлик машҳур олим ва тарихчи Абу Саад Абдул-карим ас-Самъоний (1113—1167 йиллар) «Ал-Ансоб» номи асарига ёзишча, ат-Термизий Буг (ҳозирги Шеробод райони) кишлоғи-да вафот этганлиги учун унинг номига ал-Бугий та-халлуси ҳам қўшилган.

Унинг ёшлик йиллари Термиз шаҳрида ўтб даст-лабки маълумотини ҳам шу ерда олган. Чунки эзма манбалар ва тарихий осору-атикалардан маълумки, ўр-та асрларда Термиз ҳам Ўрта Осиёнинг Хуросон, Бу-хоро, Самарқанд сингари бошқа ўлкалари каби илм-фан ва маданияти ривож-ланган шаҳарлардан бўлган. Мана шундай маданий муҳитда ўсган ат-Тер-мизий ёшлигидан диний ва дунёвий фанларни, ай-ниқса, ҳадис илминини алоҳи-да қизиқиб билан эгалла-ган. Бу борадаги ўз билан-ларини муттасил ошира бор-ган.

Бу соҳадagi билимлари-ни бойитиш мақсадида ке-йинчалик кўпгина Шарқ мамлакатларини зиёрат қил-

НУФУЗЛИ МУҲАДИС

2.

○ Мўмин бандалардан ки-ми кўчат ўткази ёки зироат экса, ундан инсон, қуш ёки ҳайвонлар баҳраманд бўлиб, бу — унинг ўзи учун бир са-дака ҳамдир.

○ Агар бирортангизда (ор-тиқча) ер бўлса, ўз бирода-рингизга ҳада қилин ёки у ер-га зироат экин.

○ Энг буюк хайр-эхсон агар киши ўз [отаси] дўсту-биродар-ларининг ҳурматини ўрнига қўя олганда ҳосил бўлади.

○ Хола ҳам она ўрнидадир.

○ Учта дўст, шак-шубҳасиз, мустақобдир: жабранган маъ-лум кишининг дуоси, мусофир-нинг дуоси ва отанин ўз ўли-га қилган дуоси.

○ Раҳм-шафқатсиз киши ҳеч вақт жаннатга кирмайд.

○ Одамларга раҳм-шафқат қилганларга, олоқ ҳам ра-ҳм-шафқат қилмайд.

○ Мусулмонларнинг сўкиш-и — фосиқлик, жангу-жадапи кўфрликдир.

да асл (ҳақиқий) ҳолига қай-тирилиб, ёзма равишда қай-дирилган. Натижада ислом-шунос йирик уламолар ора-сида ишончли манбалар асо-сида тўпланган ва тартибга келтирилган олтига ҳадислар тўплами музаилфари энг нуфузли ва ишончли муҳад-дислар деб тан олинган. Ма-на шу тан олинган машҳур муҳаддислардан бири имом ат-Термизийдир.

Ат-Термизийнинг қала-мига мансуб бир қан-ча асарлар бўлиб, улар-нинг аксар қисми бизгача етиб келган. Унинг асарла-ридан «ал-Ҳомий» («Тў-плам»), «аш Шамойл ан На-бавийа» («Пайғамбарнинг алоҳида фазилатлари»), «ал Илал фи-л-ҳадийс» («Ҳа-дислардаги огнишлар»), «Ри-сола фи-л-хилоф ва-л-жадал» («Ҳадислардаги иттилоф ва

лардан ҳисобланади. Бу, ҳа-қиқатан ҳам қомусий асар туфайли ат-Термизий бутун дунёга машҳур муҳаддис-лардан бири сифатида танил-ган.

Ат-Термизийнинг машҳур таълифларида яна бири «аш-Шамойл ан набавийа» («Пайғамбарнинг алоҳида фазилатлари») бўлиб, бу асар баъзи манбаларда «Аш-шамойл фи шамойл ан-набий саломллоху алайҳи ва сал-лам» номи билан ҳам кел-тирилган. Номидан ҳам кў-риниб турганидек, бу асар пайғамбар алайҳиссаломнинг шахсий ҳаётлари, у киши-нинг суварат ва сийратлари, ажойиб фазилат ва одатла-рига онд 480 ҳадис шарф-рини ўзига қамраган қиммат-ли мабадир. Бу ўринда шу-ни таъкидлаш керакики, пай-ғамбар алайҳиссаломнинг фазилатлари, одатлари ҳақи-даги ҳадисларни тўплаш бил-ан жуда кўп олимлар му-ҳаддислар шугулланганлар. Бу хилдаги ҳадислар турли-туман китоблардан ўрин ол-ган. Лекин ат-Термизий аса-рининг шу хилдаги асарлар-дан афзаллиги шундаки, у ўз асарига ҳадисларни мун-тазам равишда тўплаб, му-айян тартибга солган ва ях-лит бир китоб ҳолига кел-тирган. Шу хусусияти билан ат-Термизийнинг асари бош-қа асарлардан тамомила фарқ қилади.

«Аш-Шамойл ан-наба-вийа»нинг биринчи қисми-да келтирилган ҳадислар пайғамбар алайҳиссаломнинг суварат (ташқи қиёфаларига бағишланган бўлиб, буларга кўра пайғамбаримиз новча ҳам, пакана ҳам бўлмасдан ўрта бўйли, яғриндор, қўл-лари гўштор (бўлали) ва жун билан қопланган, каф-лари бўлиқ, қирғийбурун, пешоналари кенг, кўзлари катта-катта бир зот бўлган.

Асарнинг иккинчи қис-мида келтирилган ҳадис шарифлар эса пайғамбар алайҳиссаломнинг ички дунёси-ю ахлоқий фазилатла-рини баён қилади. Бу ҳади-

Эътибор беришмаяпти

Пахтакорларнинг баракали меҳнат қилишлари кўпайибди ҳама олимлари учун юлларда қандай ишлар олиб борила-ётир?

Сирдарё ноҳиясидаги Охун-бобоев номи жамоа ҳўжали-гининг М. Нектеев бошлиқ бригадаси деҳқонлари текта-ридан 36 центнердан ҳосил олиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Бирок... одам-ларга ҳамхўрлик қилишни колхоз правленсези раҳбар-лари унутиб қўйишган кўри-нади. Масууний дала ший-понлари тартибга солилма-ганидан тушунки асосан о-вқат ташкил этилмаётир. Шу-нингдек, газета ва журнал-

Фармон бизга ҳам тегишли-ку

Жумҳуриятимиз Президенти-нинг республика аҳолиси шахсий ҳўжалиқларидаги моллар ва паррандаларни ема-хашқ билан таъминлаш тўғ-рисидаги Фармони аввало халқнинг турмушини яхши-лашга қаратилгандир. Шу-нинг учун ҳам кишлоқ аҳо-

ли бу тadbирни қувонч билан қутуб олди. Лекин бизнинг Пахтакор ноҳиясидаги Уля-нов номидаги совхозимизда мана шу Фармонни амалга оширишга тўсик бўлаётган муаммолар бор.

Маълумки, шахсий ҳўжа-ликлардаги моллар йил-ўн икки ой томорқанин ўзда боқилади. Чунки яйлов маса-ласида ҳўжалик аҳолисининг аҳоли ҳамон танглигига қол-моқда. Яйратиб ўтлатилма-гандан кейин молларнинг маҳ-сулдорлиги опаримиди? Шу сабабли одамлар канал ва зо-вур бўйларида, тош ва темир йўл чеккаларида молларни ўтлатишга мажбур бўлиша-ди. Бундай ҳолат баъзан кўнглисиз оқибатларга олиб келаётди. Кишлоқ йўллари-да машина ёки поезд уриб кетган жониворларни кўриб бир ачинсангиз, моддий за-рав қўрган эгасига қараб яна эзилсангиз.

Агар шахсий ҳўжаликлар-даги молларни боқиб учун яйлов ажратилса, бундай но-дайд тadbир қўришга сабаб бўлиб, ўтган йил давомида 63 оила пулларини йиғиб топ-ширди. Қолганлари ноцор-

Унутилган ваъда

Биз ҳам тезак ёқиб ов-қат пишираётган оилалар қа-торидамиз. Лекин бу аҳо-лисимиз жамоа ҳўжалиги раҳ-барлари маълум эмасдек туюлади. Бўлмаса, ўтган йи-ли жамоа ҳўжалиги раис «1990 йилда хонадонларни газлаштириш ишларини бош-лаб юборамиз» деган ваъ-дасини унутмаган бўларди.

Гап бундай, ўтган йил но-ябрь ойида жамоа ҳўжалиги-нинг раис уй-йўй бошқар-маси раҳбарларига газлаш-тириш ишларини тезлашти-ришни топириб, ҳар бир оиладан 250 сўмдан йиғиб чиқинини топириди. 80 ҳў-жалик табиий газга муҳтож-лик сезиб тургани аша шун-дай тadbир қўришга сабаб бўлиб, ўтган йил давомида 63 оила пулларини йиғиб топ-ширди. Қолганлари ноцор-

лиқдан оз пул берди ёки бер-мади.

Мана, 1990 йилининг ав-густ ойига ҳам етиб келдик. Жумҳурият Президентининг Фармони ҳам чиқди. Лекин газ тармоқлари ўтказиш ишига ҳамон бош қотирила-ётгани йўқ. Сабаби битта — ҳамма хонадонлар пулни тў-ла топиришлари керак экан.

Биз ҳайронмиз. Жамоа ҳў-жалигининг ўртасидан ўта-диган бир қўчаннинг икки бе-тида икки хил ахвол. Бир томонда истиқомат қилаёт-ган оилалар табиий газдан баҳраманд бўлиб яшамоқда-лар. Қўчаннинг иккинчи бе-тидагилар эса ўтин, хас-хашак билан овқат пиширишмоқда. 40—50 йилдан бўён шу қў-ча бору, қўчаннинг биз яша-ётган томонидан ахвол ҳа-мом ноцор. Наҳотки, уш ки-лометр узунлигига тортилди-ган газ қувурлари топиш шунчалик қийин бўлса?

Р. ИБДУЛЛАЕВ, Б. АВЕЗОВ, Фозураеп районидagi Фрунзе номи жамоа ҳў-жалигининг 6-бригадаси.

лиқдан оз пул берди ёки бер-мади.

Луқма

ШУ ҲАМ БАҲОНАМИ?

Андижоннинг Хўжабоди — аҳоли зич жойлашган шаҳар. Бу ерда яшовчилар-нинг бир қисми колхоз-совхозларда меҳнат қилади. Бир қисми Андижонга, бош-қа шаҳарларга, ҳатто Қир-ғизистоннинг ўш шаҳрига ҳар кун қатнаб ишлайди. Шаҳардан қатнаб ишлаётган-ларнинг аксарияти тўқувчи-лик-тикувчилик касбига эга. Бунинг устига ўрта мактабни тамомлаган қизлар ўқишга боролмай, ишга киришмай уйда қолиб кетаяпти.

Улар иш излаб қийналиш-моқда. Бундай ёшлар ша-ҳардагина эмас, районда ҳам кўп. Шаҳар аҳолиси, айниқса, ёшлар шу ерининг ўзида шойи тўқуш фабрика-

ЖАРИМА УНДИРИЛАДИ

● Ўзбекистон давлат таби-атни муҳофаза қилиш комитети Ангрен кўмири қонига табиий ресурслардан оқилона фойда-ланмаганлиги учун 70 миллион сўм жарима солди.

Ўтган йили беш ярим миллион тонна кўмир қазиб олинаётган-да 58 милли

Фанимиз заҳматкашлари

Абдумавлон акадан ёшлиги қандай ўтганини сўрадим. Орага бир лаҳзалик сўнгуна келди:

— Ҳали-ҳали кўз ўнгимда, деб сўз бошлади у. — Изгирили киш кунлари тўни билан сандалда ўтириб кўсак чувирдик. Тонга яқин чарчовликнинг ширин уйқуси элтарди.

Пахта етиштириш у пайтлар кўни азоб эди. Тувакка солинган тезилар «Америкон» нави билан чигитлари униб чиққан, колхоз майдонларига ўтказардик. У етилиб пилшунга қадар қузнинг илк кунлари ҳам ортада қоларди. Дастлабки ҳосилни йиғишга улгурмай киш қилганлар.

катларда бўлиб, фўзаларнинг турини йиғиб, уларнинг тарихий келиб чиқишини, биологик-хўжалик хусусиятларини ўрганди. Улардан генетика ва селекция ишларида фойдаланишга, илмий тадқиқ этишга, фўза турларини биологик системага солишга муносиб ҳисса қўшди. Америка, Мексика, Перу, Ҳиндистон, Ҳитой, Шри-Ланка ва бошқа давлатлардаги илмий экспедицияларда иштирок этди. Инглиз тилида бемалол сўзлаб билиши ҳам олимга чет элларда кўплаб ҳамкасблар орттиришда қўл келди. У пахтачилигимиз ҳақида кўпинча гапирарди.

— Жумҳуриятимизда иқлимнинг ўзгаришчанлиги, пахта

йили ҳосилдорлик гектаридан 38-42 центнерни ташкил этди. Хўжалик пахтакорлари тола-нинг сифатлигидан қувонишди. Шунинг таъкидлаш кераки, юқорида санаб ўтилган барча навларни яратишда бевосита А. Абдуллаев раҳбарлик ишларини олиб борди.

Олимнинг фаол иштироки билан 1975 йилда тузилган Совет-Мексика ҳамкорлигидаги (Мексикада жойлашган) таълим пункти ҳам қимматли синтетик турларни яратишда шу кунгача ҳам ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ.

50-йилларда у хизмат қилган институтда 500 хилдаги турли ва 15 хилдаги ёвойи фўза навлари мавжуд эди. Буғунги кунга келиб институт коллекциясида 4200 турдаги навлар мавжуд бўлиб, улардан 37 таси табиий йўл билан яратилган. Бу коллекция мамлакатимизда ҳам энг кўп турли бўлиб, қимматли аҳамиятга эга.

А. Абдуллаев 1966 йилдан шу кунгача фан номзодлиги ва докторлиги диссертацияларини ёқлаш бўйича махсус илмий кенгаш ишида ҳам фаол қатнашиб келмоқда. Генетика, физиология, ботаника мутахассисликлари бўйича илмий кенгашда илмий котиб, кенгаш раисининг ўринбосари бўлиб фаолият кўрсатган. Ҳозир мазкур илмий кенгаш раисидир.

Абдумавлон ака ёш мутахассисларни тайёрлашга алоҳида эътибор берди. Унинг раҳбарлигида 14 нафар фан номзоди, 3 нафар фан доктори (уларнинг бири Чехословакия фуқароси) етишиб чиқди. Х. М. Маевур ташкил қилган фўза турлари ва физиологияси илмий мактабининг (А. Абдуллаев раҳбарлигида) ривожланиб бораётганлиги фақат Иттифокдагина эмас, ҳатто чет элларда муносиб баҳоланган.

Унинг тадқиқотлари асосида 24 та илмий мақола, 12 та китобча ва монография чоп этилди. Китобларнинг айримлари инглиз тилида чет давлатларда нашр этилган. У кўплаб халқаро, Бутуниттифок, республикалараро анжуманларнинг фаол ташкилотчиси.

Ҳозир Абдумавлон ака Абдуллаев «Биолог» илмий иш лаб қириш бирашмас институтда фўзанинг систематикаси ва интродукцияси лабораторияси мудири бўлиб ишламоқда.

Абдумавлон акадан устозлари ҳақида сўраганимизда у киши шундай жавоб берди: «Мени фан оламига етказган, отамдек азиз-инсон, раҳматли Ҳабиб Абдуллаевнинг порлоқ хотираси олданда бош эга».

Эл учун, фан учун кўп яшанг домла!

Д. ҚИРГИЗБОВ.

АКМАЛЖОН БАЙТОНОВ

● МУХОРШИБЫР [Бурятия АССР]. Бурятиядаги Ленин номи колхозининг марказий кўргони бўлган Никольск қишлоғида қурилиш саноати базаси ташкил қилинганидан кейин аҳоли яшайдиган янги микрорайоннинг таркиман ҳоли бошланди. Кўни кеча бу ердаги колхоз заводида гиштларнинг эллик минг донадан иборат дастлабки туркуми тайёрланди.

● БРЯНСК. Яқинда ташкил қилинган СССР Инженерлик академияси табиати муҳофазаси қилишга содиқлигини намойиш этди. Брянск экология институт ташкил этилиши унинг инфраструктурасини шакллантириш йўлидаги дастлабки қадамлардан бири бўлди. Халқ депутатлари Брянск вилоят Советининг ижроа қўмитети устав фондига дастлабки бадални тўлаб институтнинг муассисларидан бирига айланди, шунингдек, унга қарийб минг квадрат метр майдонга эга бўлган бино ажратиб берди. (ТАСС).

СЕҲРЛИ МҲЎҚАЛАМ

СССР Рассомлар уюшмаси аъзоси Акмалжон Икромов мўйқаламига мансуб асарлар санъат мухлисларида катта қизиқиш уйғотди. Рассомларга қаҳрамоннинг қиёфаси ранг тасвири билан ажралиб турарди.

Акмалжон расм чизишга ёшлариданоқ қизиқди. Мактабни битиргач, П. Бенков

«Санъат оламида»

номли бадий билим юртига ўқишга кирди. Устозларидан сабоқ олди. Ўзбекистон халқ рассоми Абдулҳақ Абдуллаев билан суҳбатлар давомида яратилган расмдаги меҳнаткаш инсон қиёфаси масалалари бош мавзу бўлди. Машҳур мусаввир Чингиз Аҳмаровдан эса у ранг танлаш юртидан.

Еш расмол Ленинграддаги И. Е. Репин номи Рассомчилик, ҳайкалтарошлик ва архитектура институтидан

ўқиш давомида тажриба тўпладди. Тошкентга қайтганда, унинг СССР халқ рассоми Раҳим Аҳмедов раҳбарлигидаги СССР Бадий академиясининг ижодий устaxonасига ишга тақлиф этилди.

Рассом ўз замондошлари портретини яратишга ошқанда. Биринчи даража ҳарбий учувчи Булатов, машҳур хоразмлик пахтакор Раҳимов, устозлари — Чингиз Аҳмаров ва Баҳодир Жалолов, санъаткор Гани Аъзамов портретларидаги ёрқин тасвирлар рассомнинг истеъдодидан дарак беради. У жумҳуриятимизни кўп кезади. Айни кунларда у тарихий мавзуларга бағишлаб асарлар яратмоқчи.

Рассом асарлари Бутуниттифок ва жаҳон кўргазмаларида намойиш этиляпти. Монголия, Испания, Ҳиндистон, Югославия, Чехославия мамлакатларида ташкил этилган кўргазмалар иштирокчиси сифатида у довруқ қозонди.

«ЭТАГ» сураткаш мухбири Р. Шагаев бу лавҳани мусаввир олдаси-атъолари даврасида олган.

СПОРТ

ЧИМ ХОККЕЙ:

СОВРИНГА ДАЪВОГАРЛАР

● Эраклар олий лига командалари мамлакат чемпионатининг дастлабки босқичи ўйинларидан кейин натижа бўлиниши.

Кўли санкиз команда чемпионатининг совринли ўринларини унчун узоро баҳсини бошлаб юборди. Колган тўрт команда эса биринчи лиганинг пешқадам коллективлари билан ўтиш баҳсида иштирок этади. Андиқоннинг «Звезда» командаси хоккейчилари совринли ўринларга даъвогарлик қилишмоқда. Хоккейчиларимиз пешқадам бўлиб турган Свердловск армиячиларини икки марта 5:0 ҳисобида доғда қолдириб, мавқеларини мустаҳкамлашди. Армиячилар, шунингдек Африка сафаридан кейин мазкур ўйинга вақтида етиб келишмагани учун низомига мувофиқ яна 4:0 очко йўқотди. Андиқоннинг «Фили» (0:0, 3:2), Олмалотининг «Динамо» (4:2, 2:3) командалари билан ўйиндан кейин очколарини 32 та етказиб, учинчи ўринга қўтарилишди.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

● КИТАБ ЧЕМПИОНАТИ. СССР тарма командаси дастлабки саралаш учрашувини ўз майдонига ўтказди. Норвегия футболчилари билан учрашувда дарвозага никита жаъбосиз тўп киритган футболчиларимиз мухлисларини мамнуъ эттиди. Тўплари Канельск билан Кузнецов дарвозага йўллашди.

● ИККИНЧИ ЛИГА: Шарқий зона коллективлари ўртасида навбатдаги учрашувлар ўтказилди. Жумҳуриятимиз футболчилари иштирок этган ўйинларда қуйидаги ҳисоблар қайд этилди: «Олга» — «Автомобилист» — 2:0, «Навбахор» — «Сўджен» — 4:0, «Спартак» — «Мелюратор» — 1:0, «Копетдог» — «Нефтяник» — 2:2, «Зарафшон» — «Автомобилист» — 3:0. Ҳозир Фарғонанинг «Нефтяник» футболчилари билан Наҳоднинг «Океан» коллективи 40 тадан очко билан пешқадамлик қилишмоқда. Чинкентнинг «Навбахор», Наманганнинг «Навбахор» командаларида 39 тадан очко бор.

М. КАРОМОВ, «Совет Ўзбекистони» мухбири.

Мухаррир Р. РАҲМОНОВ.

Реклама ва эълонлар

«УЗВОДРЕМСТРОЙЭКСПЛУАТАЦИЯ» ЖУМҲУРИЯТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎҚУВ КОМБИНАТИ

(Тошкент шаҳри, Бектемир ноҳияси, Лахачев кўчаси 5-й, телефон 92-38-95)

Ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда нақд пул тўлаб ва пул ўтказиш йўли билан ҳақ тўлаган ҳолда қуйидаги ихтисослар бўйича

КЎРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

электр газ пайвандчи, барча турдаги (автомобиль, занжирли, пневмогидравк, кўприкли ва ҳавозали) кранларнинг кранчилари, юқори кучлиликдаги симларни монтаж қилиш бўйича қувовчи-электр мантёр.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 3 ОЙ.

ер қазих машиналари (экскаваторлар, бульдозерлар, грейдерлар)нинг машинаслари.

Қабул пайтида, Ўзбекистон ССР сув хўжалиги вазирлиги системасида ишлайдиган шахсларга енгиллик берилади.

ТОШКЕНТ «ЭЛЕКТРОНИКА» ФИРМАЛИ МАГАЗИН-САЛОНИДА!

СИЗ ФРУКЦИЯЛАНИШГА ҚАРШИ ДЕСТА ҚОТИШМА ЭЛЕМЕНТИНИ ХАРИД ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН.

— мотор. Деста — трансмиссия мойлари учун кенг тасвир доирасига эга бўлган қотишма элементдир.

— Деста Сизга янги двигателни тез фурсатда юргизиб синодан ўтказишга ёрдам беради.

— Деста ёрдамида двигателнинг ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам осонгина ўз олдирилади.

— Деста ишқаланувчи деталларнинг емирилишини пайсатирди ва агрегатларнинг хизмат қилиш муддатини оширади.

Дестанинг баҳоси — 20 сўм.

Манзилнинг: 700000, Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 38-й. Маълумотлар олиш учун телефон: 33-78-34.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси «ФИЗИКА — ҚУЕШ» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг ФИЗИКА-ТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

қуйидаги ихтисослар бўйича

КЎНДҮЗГИ ВА СИРТҚИ АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН

ҚИЛАДИ

Атом ядроси ва элементар заррачалар физикаси, ярим ўтказкичлар ва диэлектриклар физикаси, қаттиқ жисм физикаси (юқори ҳароратли материалшунли), қувват турларининг ўзгариши (гелиотехника), саноат иссиқлик энергетикаси.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги ЖУМҲУРИЯТ ХУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ХОДИМЛАРИНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ИНСТИТУТИ

институт ректори бўш лавозимига

ТАНЛОВ

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Танлов хунарт-техника таълими соҳасида педагогик, илмий, ташкилотчилик иш таърибасига эга бўлган, ёши 65 дан ошмаган фан докторлари ва номзодлари иштирок этишлари мумкин.

Хужжатлар — 21 сентябрга қабул қилинади.

Хужжатлар қуйидаги манзилга юборилсин: 700147, Тошкент шаҳри, Зебо Шамсуддинова кўчаси, 2-й.

Маълумотлар олиш учун телефон: 90-38-67 (илмий котиб).

Директорнинг Исрома маданияти ва фаннинг ривожлантириш мақсадида

ЎРТА ОСИЕ ВА ҚОЗО-ФИСТОН ДИНИИ БОШ-ҚАРМАСИ ХҲУЗУРИДА

«ИСЛОМ МАРКАЗИ» ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

Ўзбекистоннинг турли эҳсон ва ёрдам маблағларини қуйидаги банк — хазина ҳисобига ўтказишларини сўрайми.

Ўзбекистон жумҳурияти, Тошкент шаҳар Фрунзе ноҳияси қурилиш ижтимоий банки (ЖСБ) ҳисоб-китоб № 000701808 код 734202.

«ИСЛОМ МАРКАЗИ» ХАЙЪАТИ.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

ФИЗИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

қуйидаги ихтисослар бўйича

АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН

ҚИЛАДИ

қурувчи: одам ва ҳайвон физиологияси, биофизика, сиртки: биофизика.

Хужжатлар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Рефератлар тўғрисидаги низомига мувофиқ расмийлаштирилган шахсий ҳужжатлар ва танланган ихтисос бўйича ёзилган реферат қуйидаги манзилга юборилсин: 700095, А. Ниязов кўчаси, 1-й.

Тошкент давлат педагогика институтини ректорати, партия ва наставна уюшмаси ташкилотлари, рус гуруҳларидаги ўзбек тили кафедраси жамоаси шу кафедранинг ўқитувчиси С. Х. Вобоевага отаси

«Узгастрой» жумҳурият техника марказига берилган 039151—039175 номерли йўқолган

ЧЕК ДАФТАРЧАСИ

203, 204, 205, 206, 208-номерлардаги йўқолган

ИШОНЧ ҚОҒОЗЛАРИ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ОҚЛАНГАНЛАР

Қашқадарь вилоят партия комитети бюроси 1937 йилда халқ душмани сифатида ноқонуний қатъон қилинган Усмонқул Болтаевнинг партия аъзолигига тилқиди. Қарор ўқиб берилгач мажлислар залида ёқимли енгил шабада эсгандек бўлди.

Уни қашқадарьлик кексалар яхши эслайдилар. Ульянов районининг Қамашчи қишлоғидаги Усмонқул Болтаев 20-йилларда воҳода Шўро ҳокимияти сиёсатини қизғин қўллаб-қувватлаб, омма ўртасида кенг тарғиб қилганлардан бири эди. Асли Усмонқулнинг отаси ҳам камбағал деҳқонлардан бўлган. Шунинг учун ҳам у деҳқон меҳнатини жуда ҳам қадрларди. Ўша йилларнинг комсомол фаоллари учун енгил кечмади. Усмонқул коллективлаштириш ишига ўзи сингари ўнлаб ёш, ғайратли деҳқонларни жалб этди. Бир кун у ҳамшилоқларини тўлаб, жамоа хўжалиги тузиш ҳақида гап очди:

— Колхоз тўзасан нима дейсизлар?

— Колхознинг нима беради болам, — деди кексалардан бири.

— Ерли, сувли бўласиз отахон. Лекин жамоа бўлиб ишлайсизлар.

— Хўш, бизлардан нима ердан керак?

— Ҳозирча колхозга уруғлик дон, мол-ҳолдан қарашмасангизлар бўлмайди.

Одамлар жамоа хўжалиги тузиш ҳақидаги фикрни қўллаб-қувватлашди. Шундай қилиб ўша 1929 йили Қамашчи қишлоғида «III-Интернационал» колхозини (ҳозир совхоз) тузишди. Унга дастлаб камбағал деҳқон Рўзи Сайлиев раис бўлди. Жамоага бош бўлиш қилин. Гарчи колхозга 20—30 хонадон бirlашган бўлсада, унинг ҳам ўзига яраша ташвишлари бор эди. Чаласавод кишилар учун хўжаликни бошқариш қийин эди. Колхоз ҳам аста-секин йиритилган бошлади. Кўнчилика етатқилиқ қилиш Рўзи Сайлиевга оғирлик қилиб қолди. Шундан сўнг ҳамшилоқлари Усмонқул Болтаевни қўйрада-қўймай раис қилиб сайладилар. Чунки у уқув-идроқлиги, одамларнинг юмушига елка тутиши, деҳқончиликда тажрибаси катталари билан ҳурмат-эътибор қозон-

ганди. Тадбирдорлиги, ташкилотчилиги учун ҳам одамлар унинг галини сира икки қилишмасди.

Янги раис қишлоқ оқсоқоллари, фаоллар билан бамаслаҳат иш тутиб, колхоз тузушини мустаҳкамлади, халқ мулкни кўз қорачилиқга асради. Камбағалларга ер берди. Саводхонлигини ошириш учун Қамашчи қишлоғида янги мактаб очилишга бош-қўш бўлди. Одамлар маърифатга интилиб, зўр иштиёқ билан билим ола бошладилар.

1931 йили жанговар комсомол Усмонқул Болтаев партия сафига ўтди. Унга яна бир юксак лавозим топишришди. Қамашчи қишлоқ шўросининг раиси бўлди. Энди каттаю-кичик унга бирор юмуш билан мурожаат қилар, муаммоларини шўро орқали ҳал этарди. Камбағал деҳқонларнинг елкасига шамол тега бошлади. Аммо замон дushmanлари ҳам ғириллаб қолди. Уларга зарба беришда Усмонқул Болтаевдек ақли роса раҳбарларнинг ўрни ҳар ишда асосларди.

Пойтахтдан жумҳурият қўларидан бири Ғулмон Қўноқов келди. Унинг топишригига буювон вилотнинг бошқа жойлари каби Қамашчи қишлоғида ҳам камбағал деҳқонлардан иборат қўнғилиш отряд тузишди. Унга ёш коммунист Усмонқул Болтаев раҳбар этиб тайинланди. Отряднинг мақсади эл унсурларга қарши кураш олиб боришдан иборат эди. Унга партия ва комсо-

мол фаолларидан Қаноат Қўрбонов, Отаулло Ғовсидинов, Худойберган Султонов, Эшонқул Рўзиёев, Элча Авазов, Панжи Исмаилов, Бўри Обрўев, Файзулла Муқимов, Абдураҳим Имомқўлов, Қўрбон Қўлдошев, Қўрбонқўров Вайлиев каби 24 киши жалб қилинди.

Улар қишлоқ ва унинг атрофидаги хонадонларни, жамоа хўжалигини босмачилардан муҳофиза қилдилар. Холмурод, Жўракул полвон, Раҳмон мерган, Жума жава-

билган, у билан озми-кўпми бирга ишлаган, ҳозир пенсиядаги кишилар билан учрашди, суҳбатлашди.

— Усмонқул Болтаевни 20-йиллардан бери биланам, — деб ҳикоя қилди пенсиякор ўқитувчи Қамар Вотиоров. — У ҳақиқий халқпарвар, чин инсон эди. Оқирғи кўрган кунини эсимда: ўттиз еттинчи йилнинг 7 сентябри бўлса керак. Мен қишлоқ мактабда ўқитувчилик қилардим. Машгулот пайти эди, бирдан сифи деразаси тақиллади. Қарасам Усмон-

қул ака. Унинг неғадир қайғилиги йўқ. Хўшчақчақ одам бугун нечундир ҳар замон чайналиб гапирарди. Рост, бундан хавотирландим. — Мени Эшонқул Рўзиёевниқига бошлаб борасанми? — деди хомуш ҳолда. — Бошлаб бораман, — дедим.

Иккаламиз фойтунга ўтириб Эшонқул аканиқига бордик.

Эшонқул ака унинг энг яқин дўсти эди. Улар узоро гаплашарди: «Агар қўлга тушмасдан темир йўл вокзалига етсам армоним йўқ, деб дўстига уқтирдим. Усмонқул ака. — Яна ҳеч кимга қўли очиб юрма. Душманларим менинг жонимга жабор қилишяпти. Ана кўрасан партиядан ўчириб қамашлади. Агар йўлимиз қамашма, бор гапни марказга бериб тегишли ўртолқарга тушунтираман».

Кейинчалик эшитиб қолдим. Усмон Болтаевни йўлдан ушлаб, миллатчиликда айбала қамаштирди. Чойхоналарда ҳўқимни ўқийди. Минглаб одамлар норози. Хотин-халаж, кексаю-ёш изтироб чекишди. Айниқса хотин ва тўрт фарзанди, қариндошлари йиғлаб қолди. Халқ душманининг фарзандлари деб нопоқ шахслар узок йиллар давомида уларга ҳам кўн беришмади. — Усмон Болтаев билан жумҳуриятимиз раҳбари